

Utvärdering av Relationsvåldscentrum

Tredje verksamhetsåret

Förord

Det här är den tredje utvärderingen av Relationsvåldscentrum. De tidigare har publicerats av Ersta Sköndal högskola under 2008 och 2009.

I utvärderingen studeras brukarnas uppfattningar om verksamheten och de mål som projektet har. I utvärderingen av detta tredje verksamhetsår läggs också ett särskilt fokus på de samverkande myndigheternas syn på projektet och dess resultat samt på hur samverkan har fungerat. Utvärderingen är beställd av Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad och finansierad av Länsstyrelsen i Stockholms län.

Studien är genomförd av forskningsassistent Veronica Ekström. Docent Lars-Erik Olsson har varit vetenskaplig handledare för utvärderingen. Båda är verksamma vid Institutionen för socialt arbete på Ersta Sköndal högskola.

Stockholm 2010-02-28

Magnus Karlsson
Forskningsledare
Institutionen för socialt arbete
Ersta Sköndal högskola

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Introduktion.....	2
2.1	Inledning.....	2
2.2	Syfte och frågeställningar	6
2.3	Rapportens disposition.....	7
3	Metod	8
3.1	Utvärderingsdesign	8
3.2	Datainsamling	8
4	Beskrivning av RVC.....	13
5	Brottsstatistik över Stockholms län	18
5.1	Beskrivning av studerade brottskoder.....	18
5.2	Statistik om Västerorts polismästardistrikt.....	19
5.3	Sammanfattning.....	24
6	Brottsoffrens synpunkter	25
6.1	Beskrivning av de brukare som besvarat enkäten	25
6.2	Brukarnas uppfattningar om RVC:s stöd	25
6.3	Bemötande	28
6.4	Sammanfattning.....	30
7	RVC utifrån ett samverkansperspektiv.....	31
7.1	Inledning.....	31
7.2	Bilden av RVC.....	32
7.3	Samarbete och samverkan	34
7.4	Ansvar	38
7.5	Sammanfattning.....	40
8	Analys och slutdiskussion	41
8.1	Inledning.....	41
8.2	Hur uppfattar brottsoffren stödet de får av RVC?	41
8.3	Hur uppfattas samverkan genom RVC?	43
8.4	Lever RVC upp till sina projektmål?	47
8.5	Slutdiskussion	50
	Referensförteckning.....	52
	Bilagor	

1 Sammanfattning

Relationsvårdscentrum (RVC) är en råd- och stödverksamhet för personer över 18 år som gjort en polisanmälan om relationsvåldsbrott i Västerort. RVC har ingen myndighetsutövning och de övertar inte heller ansvar från någon annan myndighet. I utvärderingen av det tredje verksamhetsåret har de samverkande myndigheternas upplevelser och uppfattningar om samverkan särskilt studerats. RVC:s projektmål följs upp och analyseras med hjälp av intervjuer med representanter för de samverkande myndigheterna och brukarenkäter. Dessutom används statistik från RVC:s eget register, Länskriminalen i Stockholms län och Åklagarmyndigheten.

De våldsutsatta kvinnorna är mycket nöjda med stödet de får från RVC. Personalen får höga omdömen kring frågor som rör kompetens om våld, kunskap om samhällets stöd och tillgänglighet. Av de 25 kvinnor som besvarat enkäten anser 23 (92 procent) att de har fått det stöd de behöver för att medverka i rättsprocessen.

De samverkande myndigheterna anser att RVC är ett lyckat projekt. Att de våldsutsatta kvinnorna får ett bättre stöd än tidigare i samband med rättsprocessen, frågorna har lyfts och socialtjänsten har nått kvinnor man annars har svårt att nå är tre av de resultat som nämnts i samband med de intervjuer som gjorts. Samverkan sker både i det konkreta, vardagliga arbetet och på en mer övergripande, strukturell nivå. De flesta anser att samverkan har blivit bättre sedan RVC startade. Tre huvudteman kan urskiljas i de intervjuades syn på vad som är resultaten av samverkan: förbättrade resultat i bemärkelsen att fler åtal väcks eller att fler kvinnor fullföljer rättsprocessen, bättre informationsspridning/fokus på frågorna (samhällets stöd till våldsutsatta kvinnor) samt att kontakten och kunskapen om varandras yrkesroller har förbättrats.

2 Introduktion

2.1 Inledning

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem och har allt mer kommit att betraktas som samhällets ansvar och inte, som tidigare, en privat angelägenhet (Prop. 2006/07:38). Hur omfattande våldet mot kvinnor i nära relationer är i Sverige är svårt att med säkerhet uttala sig om. Dels är mörkertalet sannolikt stort och dels finns det olika mätmetoder och de visar på olika resultat. Mörkertalet för mäns våld mot kvinnor anses vara i storleksordning 4-5, det vill säga mellan en fjärdedel och en femtedel av fallen blir polisanmälda (Nilsson, 2002). Eva Lundgren m fl (2001) har uppskattat att tre procent av den kvinnliga befolkningen har blivit utsatta för våld inom sin nuvarande relation under den senaste 12-månadersperioden. Carin Holmberg och Ulrika Stjernqvist (2005) har särskilt studerat våld i samkönade relationer och enligt deras forskning är homosexuella ännu mer utsatta för våld i nära relationer än heterosexuella.

Våldutsatta kvinnor i rättsväsendet

1982 ändrades lagstiftningen så att kvinnomisshandel blev ett brott där åklagaren kunde ingripa oavsett om kvinnan gjorde en anmälan eller ej. Kvinnomisshandel kom under allmänt åtal utan inskränkningar, vilket innebär att kvinnan inte kan ta tillbaka sin anmälan. 1998 antog riksdagen Kvinnofridspropositionen som bland annat innebar skärpt lagstiftning, förebyggande åtgärder och bättre bemötande av våldutsatta kvinnor. Brottet grov kvinnofridskränkning infördes. Kortfattat innebär det att om en man som har eller har haft en relation med en kvinna och begår brottsliga gärningar mot henne (misshandel, hot, sexuellt tvång etc.) skall han dömas för grov kvinnofridskränkning istället för den utförda brottsliga handlingen i sig. En förutsättning är att gärningen varit ett led i en upprepad kränkning av kvinnans integritet och varit ägnade åt att allvarligt skada hennes självkänsla (Sveriges kommuner och landsting, 2006). Brottsförebyggande rådet, Brå, pekar ut fyra faktorer som påverkar att ärende personuppklaras (att en person binds till brottet) (Brå 2008:25):

- det finns ett vittne som på något sätt styrker kvinnans berättelse
- det finns en målsägande som deltar i utredningen
- det finns en dokumenterad skada
- den misstänkte medger brottet åtminstone till viss del.

I samma rapport redovisas resultaten från en studie där våldutsatta kvinnor har fått svara på frågor om deras uppfattningar om rättsväsendet och polisens bemötande. Två tredjedelar uppger att de vid något tillfälle hade sagt till polisen att de vill ta tillbaka sin anmälan eller inte längre medverka i utredningen. Det vanligast skälet som angavs var att det kändes jobbigt att gå igenom en utredning och en rättsprocess. Andra vanligt förekommande skäl var att kvinnorna kände sig

delaktiga i det som hänt eller att de var rädda för att anmälan skulle förvärra situationen för dem själva eller deras barn. Några kvinnor hade också utsatts för påtryckningar. Studien visade att många ändå övertalades av polisen att stå fast vid sin anmälan och medverka i utredningen (a.a.).

De allra flesta (76 procent) var nöjda med bemötandet från polisen och två tredjedelar var nöjda med den information de fått i samband med polisanmälan. Kvinnor med utländsk bakgrund var mer missnöjda med bemötandet och utredningen. Dessa ärenden hade också i lägre grad personupplärats (a.a.).

I rapporten konstateras att polisen inte bör vara den enda instansen som kvinnan kan få hjälp hos i den akuta situationen. Brå efterlyser människor som har den ”renodlade uppgiften att lyssna på och stödja kvinnan under och efter rättsprocessen” (a.a. sid 12) för att polisen ska kunna fokusera på sin neutrala och utredande roll. Som ett gott exempel nämns just RVC (a.a.).

Enligt den nationella trygghetsundersökningen som Brå gjort har 40 procent av de kvinnor som uppgett att de varit utsatta för relationsvåld haft behov av stöd som de inte fått hjälp med. Var fjärde kvinna har blivit erbjuden stöd från en ideell organisation och 12 procent har fått hjälp från socialtjänsten (Brå 2009:12).

I en nyutkommen rapport från Brå, *Brottsoffers kontakter med rättsväsendet* (Brå 2010:1), har kvinnor intervjuats i fokusgrupper. Författarna skriver:

En upplevelse som genomsyrar samtalen är att kvinnorna själv måste ta ansvar för rättsprocessen. Parat med detta är upplevelser av att man inte har kunskaperna som krävs för att kunna ta det här ansvaret (a.a. sid 45).

De skriver också att själva rättegångarna har varit särskilt påfrestande för kvinnorna. Känslan av utsatthet är påtagliga i intervjuerna. Författarna pekar på behovet av att förstå vad som sker och information för att kvinnorna ska kunna hantera situationen så bra som möjligt. Detta gäller även under polisförhören. En av slutsatserna i rapporten är att:

Målsägandebiträdet har, som en följd av sina arbetsuppgifter [...] och sin nära kontakt med brottsoffer, goda möjligheter att hjälpa målsäganden att förstå rättsprocessen genom att informera om de olika aktörernas uppgifter, om de beslut som fattas, ordningen de fattas i och på vilka grunder (a.a. sid 77).

Dock påpekas samtidigt att det finns ett visst behov av utbildning av målsägandebiträdena och certifiering lyfts som ett intressant förslag. I en bilaga till rapporten listas bland annat polisens och målsägandebiträdenas arbetsuppgifter enligt gällande lagar och förordningar. Polisens skyldigheter gentemot brottsoffer

är reglerade i polisförordningen och i förundersökningskungörelsen och bland annat kan man nämna att:

- Polisen bör sträva efter att ge alla medborgare råd och stöd.
- Polisen bör särskilt ge dem som utsatts för brott den information som behövs med anledning av det inträffade.
- Brottsoffer ska underrättas om att åklagaren under vissa förutsättningar kan föra talan om enskilt anspråk i anledning av brott och om möjligheterna att få ersättning enligt brottskadelagen.
- Polisen ska så snart som möjligt informera om de regler som gäller för målsägandebitråde eller meddelande om besöksförbud i de fall brottet är sådant att besöksförbud kan komma ifråga.
- Polisen ska, om det inte är uppenbart att den inte krävs eller är förenat med betydande svårighet, ge information om stödperson, om möjligheterna att få rättshjälp och rådgivning samt vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd och hjälp.

Målsägandebiträdets uppgift är, enligt lagen (1988:609) om målsägandebitråde att denne skall ta till vara målsägandens intressen i målet samt lämna stöd och hjälp till målsäganden. Enligt förarbetena till lagen kan målsägandebiträdets stöd och hjälp delas in i juridiskt och kurativt stöd. Med juridiskt stöd menas här a) bistånd vid skadeståndstalan, b) förklarande av förundersökningen, c) hålla målsäganden underrättad om utredningens utveckling, d) närvara och bevaka förhör med målsäganden, e) inför huvudförhandling gå igenom syftet med förhandlingen, vad som kommer att krävas av målsäganden samt vilka frågor som kan komma att ställas. Det kurativa stödet beskrivs inte närmare, men ett par exempel ges: a) biträdet har under huvudförhandlingen i uppgift att ge målsäganden ett allmänt personligt stöd. b) målsägandebiträdet ska kunna uppmärksamma rätten på kränkande eller irrelevanta frågor under rättegången och c) målsägandebiträdet i mån av behov under förundersökningen bör hjälpa målsäganden med kontakter med andra myndigheter och organ som kan ge mer fördjupad hjälp och stöd, exempelvis sjukvård, socialtjänst, kvinno- eller brottsofferjour (Brå 2010:1).

Våldsutsatta kvinnor hos socialtjänsten

Den 1 juli 2007 skärptes kommunernas ansvar för våldsutsatta kvinnor som brottsoffer. Kommunerna är nu skyldiga enligt 5 kap 11 § i socialtjänstlagen att

[...] särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Tidigare innehöll lagstiftningen enbart en uppmaning formulerad som att kommunerna *bör* ge stöd.

Socialstyrelsen publicerade i slutet av 2009 allmänna råd kring socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och deras barn (Socialstyrelsen, SOSFS 2009:22). I råden står att socialnämndens verksamhet ska vara utformad efter den bästa tillgängliga kunskapen om våldsutsatta kvinnors behov och vad som ger bäst resultat. Det framgår att kommunerna regelbundet bör kartlägga omfattningen av våld eller andra övergrepp mot kvinnor av närstående och analysera hur de sociala tjänsterna som erbjuds svarar mot grupper och enskildas behov. Kommunerna ska fastställa på vilka områden det finns behov av att samverka, både på en övergripande nivå och i enskilda ärenden. Personal bör få regelbunden kompetensutveckling inom området våld eller andra övergrepp av närstående. I de allmänna råden står också beskrivet att socialnämnden i ärenden som rör en våldsutsatt kvinna, bör utreda vilket behov kvinnan har av stöd och hjälp akut, våldets karaktär och omfattning, risken för att kvinnan kommer att utsättas för ytterligare våld, hur kvinnans nätverk ser ut, vilket behov kvinnan har av stöd och hjälp på kort och lång sikt samt om något barn har bevittnat våldet. Om en våldsutsatt kvinna är i behov av stöd, på kort eller lång sikt, *bör* socialnämnden bland annat kunna erbjuda henne:

- råd och stöd
- hjälp vid kontakt med andra myndigheter, t.ex. hälso- och sjukvården, polisen och Skatteverket
- förmedling av kontakt med frivilligorganisationer och andra aktörer
- hjälp att söka och anskaffa ett nytt permanent boende.

Kommunernas stöd till våldsutsatta kvinnor varierar över landet. Det kan handla om ekonomiskt bistånd, skyddat boende, stödjande samtal, hjälp att söka efter ny bostad, kontakt med polis och övriga rättsväsendet etc. (Prop. 2006/2007:38). I *Att ta ansvar för sina insatser* (SOU 2006:65) finns en genomgång av de fåtal studier som finns kring vilka insatser kommunerna erbjuder våldsutsatta kvinnor. Länsstyrelsen i Stockholms län publicerade 2005 en studie där man fann att skyddat boende var den vanligaste insatsen i Stockholms kommuner (Länsstyrelsen i Stockholms län, 2005). I en rapport från Socialstyrelsen 2004 framkom att råd- och stödsamtal samt vidarelussning till ideella organisationer och sjukvård var de vanligaste insatserna. Något färre kommuner nämnde hjälp med flytt, jourlägenhet/skyddat boende, ekonomisk hjälp, handlingsplan och samverkansgrupp (SOU 2006:65).

Skillnaderna mellan kommunerna i landet är stora. Det finns, enligt SOU 2006:65, exempel på både en mer frikostig socialtjänst och en mer sparsam. I de mer frikostiga kommunerna utgår man inte så strikt från normen för ekonomiskt bistånd utan ser att den våldsutsatta kvinnan och hennes eventuella barn kan ha särskilda behov. Från frivilligorganisationerna som intervjuats i utredningen framfördes kritik mot socialtjänsten som håller sig väldigt strikt till normen i sina bedömningar av ekonomiskt bistånd. Flera frivilligorganisationer framhåller också att det finns en bristande flexibilitet hos socialtjänsten som drabbar våldsutsatta

kvinnor. I rapporten konstateras att det finns tendenser till en ökad schablonisering, att handläggningen har formaliserats samt att det görs färre enskilda bedömningar (a.a.).

Relationsvåldscentrum

Idén till verksamheten vid Relationsvåldscentrum (RVC) uppkom i samband med en studieresa som socialarbetare och tjänstemän från socialtjänsten, polismyndigheten och Västerorts åklagarkammare gjorde 2006 till Ottawa i Kanada. Framförallt väcktes ett intresse för den täta samverkan mellan rättsväsendet och socialarbetare som har utarbetats i Ottawa inom ramen för brottsoffer- och vittnesprogrammet V/WAP. RVC startade i mars 2007 och själva klientarbetet har pågått sedan slutet av juni 2007. Kortfattat kan RVC:s verksamhet beskrivas som en råd- och stödverksamhet för våldsutsatta personer över 18 år som gjort polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt. Tre socionomer och en projektledare är placerade i polisens lokaler och i samband med att polisanmälan görs skall också personen tillfrågas om hon önskar stöd under rättsprocessen av RVC. RVC:s uppdrag är sedan att stötta och motivera personen under rättsprocessen, att ge råd och information samt att slussa vidare till andra myndigheter för fortsatt stöd och hjälp. Utförlig beskrivning av RVC:s verksamhet återfinns i kapitel 4 i denna rapport.

RVC är ett samverkansprojekt mellan Polismyndigheten i Stockholms län, Åklagarmyndigheten, Stockholms stad, Solna stad, Sundbybergs stad, Ekerö kommun, Kriminalvården, Stockholms läns landsting samt Länsstyrelsen i Stockholms län. Verksamheten finansieras till huvuddelen av projektmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län, men även med medel från kommunerna och polismyndigheten. För närvarande pågår diskussioner om verksamheten under 2010 skall övergå till permanent verksamhet.

2.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här studien är att utvärdera huruvida Relationsvåldscentrum förverkligar de uppställda målen samt hur stödet uppfattas av de våldsutsatta personer som Relationsvåldscentrum kommer i kontakt med samt av de samverkande myndigheterna. Under utvärderingens gång kommer eventuella förbättringsområden att utkristalliseras och utvärderingen syftar därför också till att påverka processen så till vida att projektet utvecklas i positiv riktning.

Frågeställningarna som utvärderingen söker svar på är:

- Hur uppfattar brottsoffren stödet de får av Relationsvåldscentrum?
- Hur uppfattas samverkan genom Relationsvåldscentrum?
- Lever Relationsvåldscentrum upp till sina projektmål?

2.3 Rapportens disposition

Rapporten är disponerad i följande kapitel:

1. *Sammanfattning.* Allra först ges en lite längre sammanfattning av rapportens huvudsakliga slutsatser och resultat.
2. *Introduktion.* I introduktionskapitlet presenteras, förutom en kort inledande text om våld i nära relationer och bakgrund till RVC, utvärderingens syfte och frågeställningar.
3. *Metod.* I metodkapitlet presenteras de metoder som använts och de problem som uppkommit i samband med datainsamlingen.
4. *Beskrivning av RVC.* I rapportens fjärde kapitel presenteras verksamheten vid RVC. Syftet är att sätta in RVC i sitt sammanhang och att ge en beskrivning av organisationen och verksamheten.

Resultaten från den datainsamling som har gjorts i samband med utvärderingen presenteras i kapitel 5-8:

5. *Brottsstatistik över Stockholms län.* Statistik över till exempel antal anmälda brott, antal överlämnade ärenden till åklagare och antal väckta åtal redovisas. Jämförelser görs ett par år tillbaka i tiden och dessutom med andra polismästardistrikt.
6. *Brottsoffrens synpunkter.* I detta kapitel redovisas resultaten från den brukarenkät som gjorts. Vissa jämförelser med resultaten från föregående års brukarenkät görs också.
7. *RVC utifrån ett samverkansperspektiv.* Här redovisas resultaten från de intervjuer med representanter från de samverkande myndigheterna som gjorts. Syfte och resultat med RVC, syfte och resultat med samt former för samverkan redovisas. Dessutom diskuteras frågan om ansvaret för innehållet i verksamheten på RVC.
8. *Analys och slutdiskussion.* I rapportens avslutande kapitel analyseras utvärderingens resultat i relation till de olika frågeställningar som studien haft som syfte att besvara.

3 Metod

3.1 Utvärderingsdesign

Utvärderingens två första frågeställningar söker svar på hur brukarna och de samverkande myndigheterna uppfattar verksamheten. Frågeställningarna knyter an till utvärdering i enlighet med transaktionsmodellen, i vilken syftet är att ge en uppfattning om hur ett projekt eller en verksamhet uppfattas av berörda, vilket till exempel kan vara klienter, tjänstemän eller beslutsfattare (Ohlsson, 1990). Det centrala är att beskriva processen i projektet. Den tredje utvärderingsfrågan handlar om måltvärdering där projektets mål studeras och syftet är att ge svar på huruvida målen har uppnåtts eller ej.

Utvärdering är en form av uppdragsforskning och beställarens syften påverkar och formar ofta utvärderingen (a.a.). Utvärderingsfrågorna är utformade i samband med att offert för utvärderingen lämnades till Relationsvårdscentrum. RVC har haft möjligheter att påverka utformningen av den brukarenkät som har använts (i samband med att den togs fram inför första verksamhetsårets utvärdering). De har också haft möjlighet att föreslå vilka personer som ska intervjuas i de olika myndigheterna.

3.2 Datainsamling

I det här avsnittet beskrivs mer utförligt varje enskild metod för datainsamling som har gjorts i samband med utvärderingen. Olika metoder har använts för att olika typer av frågeställningar eller projektmål kräver olika typer av metoder, men också för att olika typer av data sammantaget kan ge tydligare svar.

Brottsoffrens uppfattningar av projektet - brukarenkäten

För att undersöka hur brottsoffren uppfattar stödet på RVC har en brukarenkät använts. Enkäten utformades inför utvärderingen av det första året. Den togs fram i nära samarbete med RVC. Enkäten delas ut löpande under året av personalen på RVC till de brukare som avslutar sin kontakt på RVC (se bild 3 för en utförlig beskrivning av ett "ärendens" gång på RVC). De har fått med frankerade svarskuvert. Ett erbjudande om att besvara enkäten via telefonintervju har givits.

Enkäten inleds med en beskrivning av syftet med enkäten. Därefter följer ett avsnitt med några korta bakgrundsfrågor (kön, ålder, etnicitet etc.). De svarande har också ombetts svara på vilket kön förövaren hade och om de anser att våldet är hedersrelaterat. Därefter kommer ett antal skalfrågor där bemötandet från polis, socialtjänst, åklagare, målsägandebiträde och RVC ska värderas. I nästa avsnitt ställs frågor om vilka typer av insatser man har fått hjälp med på RVC och om man har saknat någon hjälp. Dessa frågor har fasta svarsalternativ, men direkt

efter finns möjlighet att helt fritt skriva om det är något ytterligare man har fått hjälp med eller om det är något ytterligare man har saknat. Enkäten avslutas med ett par frågor som handlar om RVC:s kunskap och kompetens och om stödet varit tillräckligt. Enkäten finns i sin helhet som bilaga i slutet av denna rapport.

26 enkäter har besvarats. Samtliga svar är skriftliga. Under året avslutades 239 ärenden, vilket ger en svarsfrekvens på elva procent. Svarsfrekvensen är väldigt låg och det har flera möjliga förklaringar. RVC ska själva lämna ut enkäten när en kvinna avslutas. I praktiken är det dock inte alltid möjligt. En del kvinnor ”försvinner” utan att ett formellt avslutande möte hålls. Dessutom har RVC själva valt att begränsa urvalet till ärenden som har haft minst två fysiska möten eller omfattande telefonkontakter. I uppgiften över antal avslutade ärenden (239 stycken) har det inte varit möjligt att göra motsvarande urval. Det innebär att långt ifrån alla kvinnor har fått en enkät i sin hand. Hur många det är som har fått enkäten går dessvärre inte att svara på. Varför de som har fått enkäten valt att inte besvara den kan man bara spekulera i. Ovilja att delta i studien eller att man har svårt att förstå svenska kan vara några möjliga förklaringar.

Vid en jämförelse av de personer som besvarat enkäten med RVC:s besökare enligt deras eget register framkommer att de överensstämmer i ålder och i etnisk bakgrund.

Att dela ut enkäter i samband med att personer slutar sin kontakt på RVC är inte en idealisk insamlingsmetod. Bland annat därför att många inte har ett formellt avslutande möte. I samband med utvärderingen av det andra verksamhetsåret hade RVC bara lämnat ut enkäter till 32 personer (17 procent). Av dessa besvarades enkäten av 56 procent (vilket ger en total svarsfrekvens på 10 procent). I den första utvärderingen ringde personalen på RVC upp alla personer som slutat på RVC. Det gav en svarsfrekvens på drygt 50 procent. Tillvägagångssättet var mycket tidskrävande för personalen. Utifrån att antalet personer som ingått i urvalsgruppen (avslutade under verksamhetsåret) har ökat från 76 till 239 har det inte varit möjligt att använda samma metod igen.

Myndigheternas syn på samverkan - intervjuer

I syfte att få djupare förståelse för vad verksamheten på RVC innebär för de samverkande myndigheterna samt hur dessa ser på samverkan har totalt elva kvalitativa intervjuer genomförts med företrädare för myndigheterna. Syftet med ett kvalitativt angreppssätt är att förstå innebörden av en viss företeelse. I den här studien handlar det om vad samverkan innebär för de intervjuade. Genom forskarens tolkning blir kunskapen från fallstudier mer utvecklande i och med att forskaren för in sin egen erfarenhet och förståelse i studien (Merriam, 1994). RVC:s chef har intervjuats liksom RVC:s projektledare. Enhetschefen för Västerortspolisens relationsvåldsgrupp har också intervjuats och representanter från samtliga sju samverkande kommuner/stadsdelar. Inbjudan gick ut till enhetschefer eller motsvarande för den enhet inom kommunen/stadsdelen som

RVC hade mest samarbete med. I några fall har enhetschefen sedan hänvisat vidare till kvinnofridssamordnaren, förste socialsekreteraren eller liknande.

Relationsvåldscentrums styrgrupp bjöds in till en gemensam fokusgruppintervju. Fokusgrupper är en lämplig metod när handlande och motiv ska undersökas och där det finns olikheter som ska förstås (Wibeck, 2000). Kriminalvården, landstinget och åklagarmyndigheten var representerade på gruppintervjun. Styrgruppens ordförande som representerar Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholm stad (övergripande nivå) deltog också. Inga representanter för de samverkande socialkontoren eller polisens representant hade möjlighet att närvara. Representanter från polisen och socialtjänsten i de sju kommunerna/stadsdelarna har dock intervjuats enskilt så i den bemärkelsen har de ändå kommit till tals i utvärderingen.

Intervjuerna genomfördes under perioden oktober 2009-februari 2010. Samtliga intervjuer har utgått från semistrukturerade intervjuguider och har spelats in digitalt för att sedan transkriberas. Intervjuguiderna finns i sin helhet som bilagor i slutet av rapporten. I redovisningen av intervjuerna är de intervjuade personerna inte namngivna. För att kunna urskilja vilken organisation de svarande tillhör är de angivna citaten kodade enligt följande:

ST: Styrgruppens ordförande som är anställd på Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholm stad

PL: Projektledaren för RVC

VC: Verksamhetschefen för RVC

ÅK: Västerorts åklagarkammars representant i styrgruppen

KV: Kriminalvårdens representant i styrgruppen

PC: Polischefen för Relationsvåldgruppen vid Västerorts polismästardistrikt

S1-S7: De sju olika representanterna från socialtjänsten i de samverkande kommunerna/stadsdelarna.

Undersökning av verksamhetsmålen

I tabellen nedan beskrivs den datainsamling som gjorts kopplat till respektive verksamhetsmål. Ett förväntat resultat beskrivs också.

Mål	Metod	Förväntade resultat
1. De personer som är över 18 år och har gjort en polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt i Stockholms län, ska bli erbjudna kontakt med RVC.	Mycket svårämät mål eftersom digital journalföring hos polisen saknas. Samtliga kvinnofridsanmälningar jämförs med faktiska ärenden hos RVC.	Ett kvantitativt mått på hur stor andel av anmälningarna avseende kvinnofridsbrott som resulterar i ärenden hos RVC.
2. De brottsutsatta upplever att de har fått ett bra bemötande och omhändertagande under brottsutredningen.	Brukarenkät. Dessutom används intervjuerna som gjordes i samband med utvärderingen av år 2.	Både kvalitativa och kvantitativa data.

3. Säkerställa att de brottsutsatta får information om rättsprocessen och erbjuds praktisk hjälp vid behov.	Brokarenkäten.	I huvudsak kvantitativa data, men också en del kvalitativa.
4. Fler personer som polisanmäler relationsvåldsbrott ska vilja och våga medverka under rättsprocessen och under eventuell rättegång.	Jämföra antalet anmälningar samt andelen ärenden som går vidare från polis till åklagare med föregående år samt andra distrikt.	"fler ska vilja och våga" går inte att utvärdera inom nuvarande ramar för utvärderingen. Kvantitativa data med många tveksamheter.
5. Personalen vid RVC ska ha en jourtelefon under vardagar på dagtid där anhöriga, brottsutsatta samt samverkanspartners kan komma i kontakt med RVC för rådgivning.	I de tidigare utvärderingarna har det konstaterats att RVC har uppfyllt detta mål.	
6. Fler personer anmäler relationsvåldsbrott så att mörkertalet därmed kan minska.	Jämföra antalet anmälningar med föregående år samt andra distrikt.	Mörkertalet är inte möjligt att utvärdera inom ramen för denna utvärdering.
7. Bevissäkringen och brottsutredningarna gällande relationsvåldsbrott ska förbättras vilket kan leda till att antalet förundersökningsprotokoll som polismyndigheten överlämnar till åklagarmyndigheten ökar, samt att åklagarna därmed kan väcka åtal i fler ärenden.	Statistik över antal förundersökningsprotokoll som lämnas vidare samt antalet väckta åtal.	Det är dock många andra faktorer som inverkar och som inte studeras i utvärderingen. Kvantitativa data med många tveksamheter.
8. Samverkansplanen mot relationsvåld i Västerort antas och implementeras.	Samverkansplanen har antagits under andra halvåret 2009 och implementeringen går därför inte att utvärdera ännu. Planen diskuteras dock i intervjuerna som gjorts.	Kvalitativa beskrivningar av hur myndigheterna ser på samverkan inom projektet.
9. RVC:s samverkanspartners upplever att samverkan har förbättrats efter RVC:s tillkomst.	Intervjuer med chefer från de samverkande myndigheterna.	Kvalitativa beskrivningar.

Tabell 1. Beskrivning av RVC:s mål, utvärderingsmetoder samt förväntade resultat.

Målen ovan har olika karaktär. Mål 3, 5 och 8 handlar konkret om vad RVC skall göra. Man skall säkerställa att de brottsutsatta får information om rättsprocessen och att de erbjuds praktisk hjälp, ha en jourtelefon och det skall upprättas en samverkansplan som också skall implementeras. Det första målet kan också beskrivas som ett mål över vad som skall göras. I praktiken är det dock polisen som erbjuder kontakten, inte RVC.

De övriga målen är mer diffusa till sin karaktär och handlar om effekter eller vad andra skall uppleva. Mål 2 och 4 handlar om brottsoffrens upplevelser. De skall uppleva att de fått ett bra bemötande och omhändertagande under brottsutredningen. RVC rör dock bara över det egna bemötandet, inte andra myndigheter som möter de brottsutsatta i samband med brottsutredningen. Mål 4 säger att fler ska vilja och våga medverka under rättsprocessen och under eventuell rättegång. Även här spelar många andra faktorer än RVC:s arbete in. Mål 9 handlar om att de samverkande myndigheterna skall uppleva att samverkan förbättrats. Samverkansfrågorna har fått särskilt fokus i detta års utvärdering och redovisas under kapitel 7.

Mål 6 – att fler personer ska anmäla relationsvåldsbrott så att mörkertalet därmed kan minska – är det mest problematiska ur utvärderingssynpunkt. Det är mycket möjligt att ett förbättrat stöd till brottsoffer *på sikt* får effekter för anmälningsbenägenheten. Men först när och om det sprids en bild i samhället av att det erbjuds ett bra och omfattande stöd. Dilemmat för en lokal verksamhet som RVC är att den samhällliga bilden påverkas av långt mycket mer än det som sker i det egna distriktet.

Mål 7 innehåller flera led. Det huvudsakliga målet är att bevissäkringen och brottsutredningarna ska förbättras. I utvärderingen studerar vi de delar där RVC:s existens påverkar detta, men givetvis handlar det också till mycket stor del om polisens kompetens och resurser. Den andra delen av målformuleringen handlar om eventuella effekter av att målet uppfylls. Här är polisens och åklagarens egna resurser och prioriteringar än viktigare i sammanhanget.

Övrig datainsamling

Statistik från RVC:s eget journalföringssystem har använts för att ge en beskrivning av RVC:s verksamhet. Denna statistik har vi fått via Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Avsnittet som beskriver RVC:s verksamhet har också kompletterats med information från tidigare års intervjuer med personalen vid RVC, deras egna informationsskrifter samt uppgifter från projektledaren. Brottsstatistiken som redovisas i resultatkapitlet har Länskriminalen i Stockholms län överlämnat. Uppgifterna som rör antal väckta åtal vid Västerorts åklagarkammare har Åklagarmyndigheten varit behjälplig med.

4 Beskrivning av RVC

RVC:s huvudsakliga uppdrag är att erbjuda stöd till våldsutsatta personer över 18 år som gjort en polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt om att de varit utsatta för relationsvåld. RVC:s målgrupp är kvinnor och män som utsatts för:

- mäns våld mot kvinnor
- hedersrelaterat våld
- våld i samkönade relationer.

RVC ska motivera den brottsutsatta att inte fortsätta att utsätta sig för risk samt säkerställa att de får den information som de behöver om rättsprocessen. RVC beskriver själva sitt arbete som en *kvalitetshöjande verksamhet* som ska säkerställa att alla som varit utsatta för relationsvåld får det stöd som de är i behov av för att förändra sin situation i enlighet med socialtjänstlagen 5 kap 11 §. RVC tar inte över ansvaret från andra myndigheter. RVC är en råd- och stödverksamhet utan myndighetsutövning.

På RVC arbetade fram till och med i slutet av 2009 tre socionomer och en projektledare. Verksamhetschefen är gemensam med ett par andra verksamheter hos Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholm stad. Projektet har en styrgrupp som leds av en representant från samma förvaltning som verksamhetschefen. Övriga ledamöter är polismästaren i Västerorts polismästardistrikt, social- eller avdelningschefer för Individ- och familjeomsorgen från Ekerö kommun, Solna stad, Sundbyberg stad, Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Bromma stadsdelsförvaltning och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, chefsåklagaren från Västerorts åklagarkammare samt representanter från kriminalvården och landstinget.

I organisationsskissen i bild 2 nedan åskådliggörs RVC och de grupper som är knutna till verksamheten. I slutet av 2009 antog styrgruppen en samverkansplan. Planen håller nu på att omarbetas för att bli mer konkret i sina skrivningar. RVC har utöver styrgruppen haft en arbetsgrupp som har träffats regelbundet. I arbetsgruppen har representanter från de samverkande myndigheterna ingått. Det har främst varit enhetschefer eller liknande.

Det har också funnits en referensgrupp med representanter från de lokala kvinno- och brottsofferjourerna, Skatteverket, Försäkringskassan, Migrationsverket, Svenska kyrkan, Svenska bostäder (kommunalt bostadsbolag med många bostäder i området), RFSL samt Nationellt centrum för kvinnofrid.

Organisationskiss

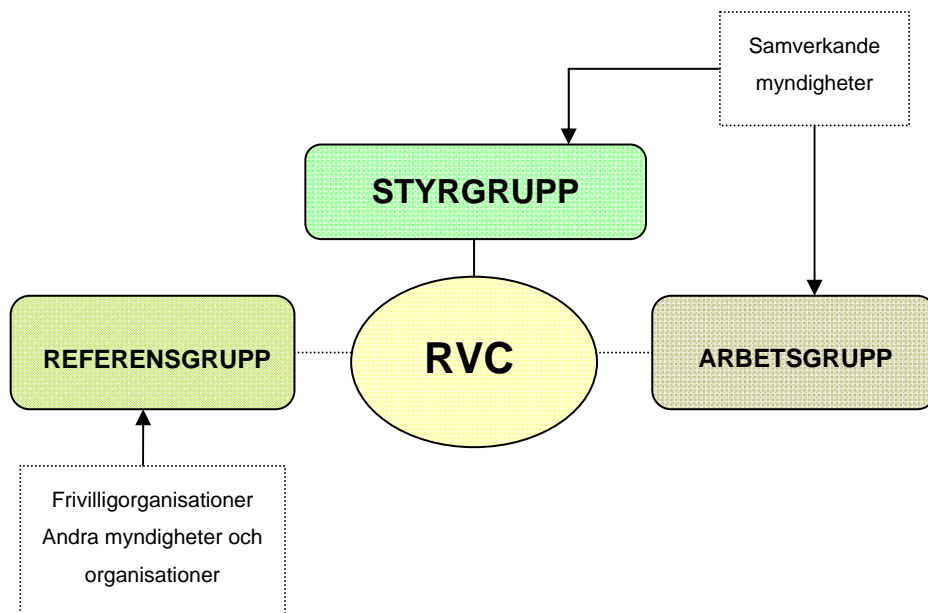

Bild 2. Organisationskiss för RVC med styr-, arbets- och referensgrupp.

I korthet går RVC:s arbete ut på att polisen inhämtar samtycke från den som gjort polisanmälan för att personal från RVC ska få ta kontakt. Vid samtycke fyller polisen i två blå blanketter och lägger den ena kopian tillsammans med den upprättade polisanmälan och den andra kopian lämnas till RVC. Därefter tar RVC så snabbt som möjligt kontakt med målsägande och bokar in tid för samtal. Ibland följer personalen från RVC med vid polisförhör för att öka trygghetskänslan eller genomför krissamtal efter förhöret. Vid behov följer RVC med till sjukvården för att dokumentera skador. RVC assisterar med att fylla i blanketter, utfärdar intyg som exempelvis kan användas för underlag vid skyddade personuppgifter eller ansökan om förtur till bostad och lotsar vidare till exempelvis socialtjänsten samt övriga myndigheter och organisationer. Om målsägande önskar kan RVC arrangera ett studiebesök till domstolen innan rättegången. RVC finns även med som stöd under och efter rättegången. RVC erbjuder motiverande stödsamtal som ska öppna upp för berättandet samt motivera till att samarbeta med polis, åklagare samt socialtjänst. För bearbetande samtal och samtalsterapi hänvisar RVC vidare till relevant insats. I de motiverande samtalen frågar RVC vad den brottsutsatta vill ha hjälp med och ofta är det praktiska frågor som behövs lösas för att den brottsutsatta ska kunna vara redo för polisens ”när, var, hur” frågor om våldet i kommande förhör.

I bild 3 nedan åskådliggörs ett ”ärendes” gång från det att den våldsutsatta gör en polisanmälan till dess att ärendet avslutas hos RVC:

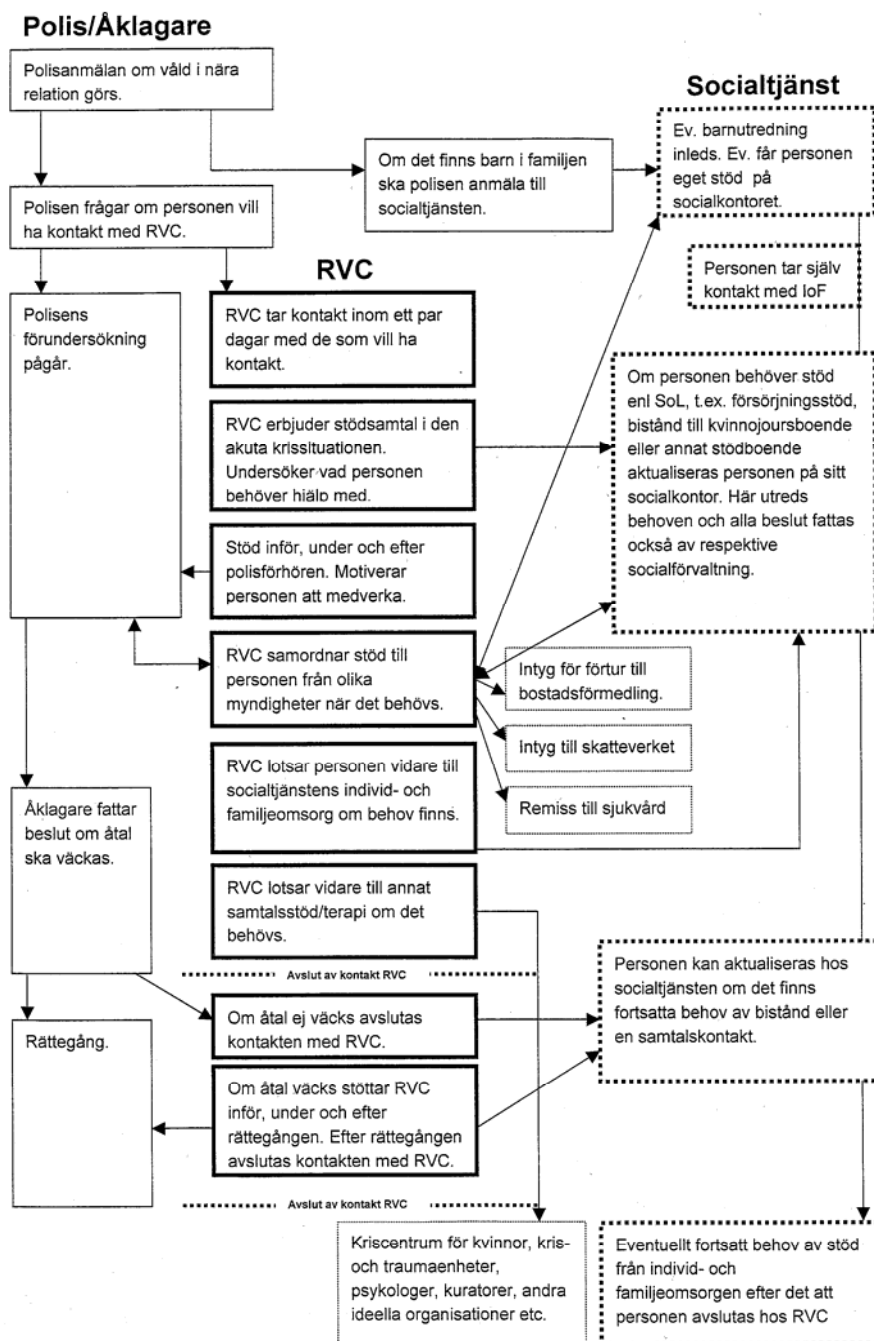

Bild 3: Bild över ett ”ärendes” parallella gång hos polis/åklagare, RVC samt socialtjänsten.

I bilden ovan kommer ärendet till RVC via polisen, vilket också är det vanligaste. Våldsutsatta kan dock på egen hand söka kontakt med RVC och de kan också hänvisas via till exempel socialtjänsten. RVC:s arbetar dock enbart med personer

som har gjort polisanmälan. Andra personer hänvisas vidare till brottsofferjour, kvinno- eller mansjour etc.

I statistikavsnittet nedan finns en del bakgrundvariabler för besökarna på RVC. Om man utifrån denna statistik konstruerar ett typfall över RVC:s besökare får man en kvinna i 35-årsåldern. Hon har utländsk bakgrund och hon har barn. Hon har blivit misshandlad av en man. Våldet har pågått under ett par år och det är första gången hon polisanmäler mannen.

Under verksamhetsåret 090101-091231 inkom 220 nya ärenden till RVC. Det var 117 kvinnor och 3 män. 42 procent av besökarna är mellan 31-40 år. 15 procent är under 25 år och endast ett fåtal är över 50 år.

Besökarnas ålder

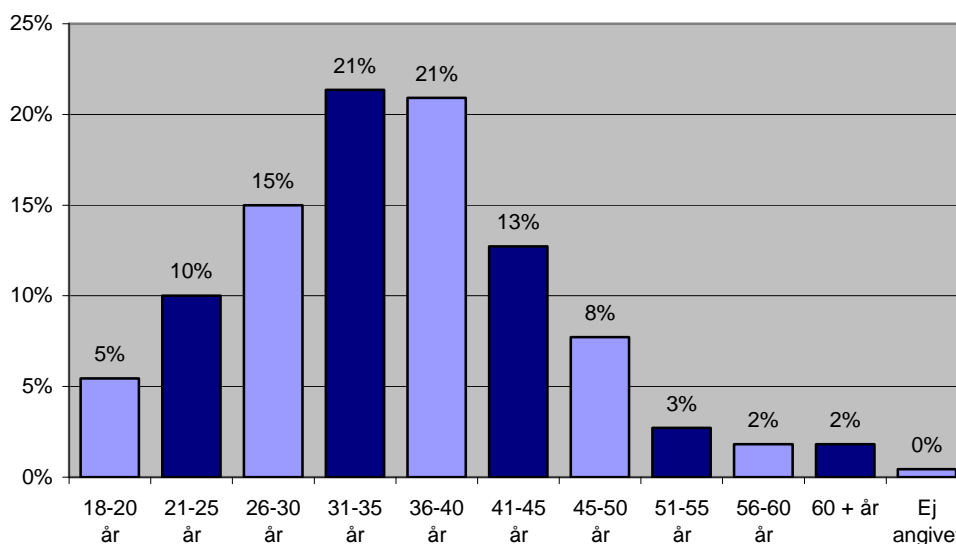

Diagram 4: Besökarnas åldersfördelning. Baserat på uppgifter från RVC:s eget register över de 220 ärenden som skrevs in under perioden 090101-091231. N= 220

I 68 procent av ärendena finns det minderåriga barn i hushållet. Det är en ökning med 10 procent om man jämför med föregående år. RVC registrerar vilket språk besökaren har som modersmål. En majoritet av besökarna har ett annat språk än svenska som modersmål. De två vanligaste språken är svenska (43 procent) och arabiska (11 procent). Därefter kommer persiska och ryska som angivits för 6 procent. Jämfört med Västerorts befolkning har RVC en överrepresentation av kvinnor med utländsk bakgrund. Enligt uppgift från SCB och USK hade 35 procent av befolkningen utländsk bakgrund i slutet av 2008 (www.scb.se och www.uskab.se).

För de flesta har våldet pågått under mer än ett år. Den största gruppen utgörs av personer som blivit utsatta för våld under ett till fem år. För bara ca 5 procent handlar det om våld som pågått under mindre än en månad.

Våldets omfattning i tid

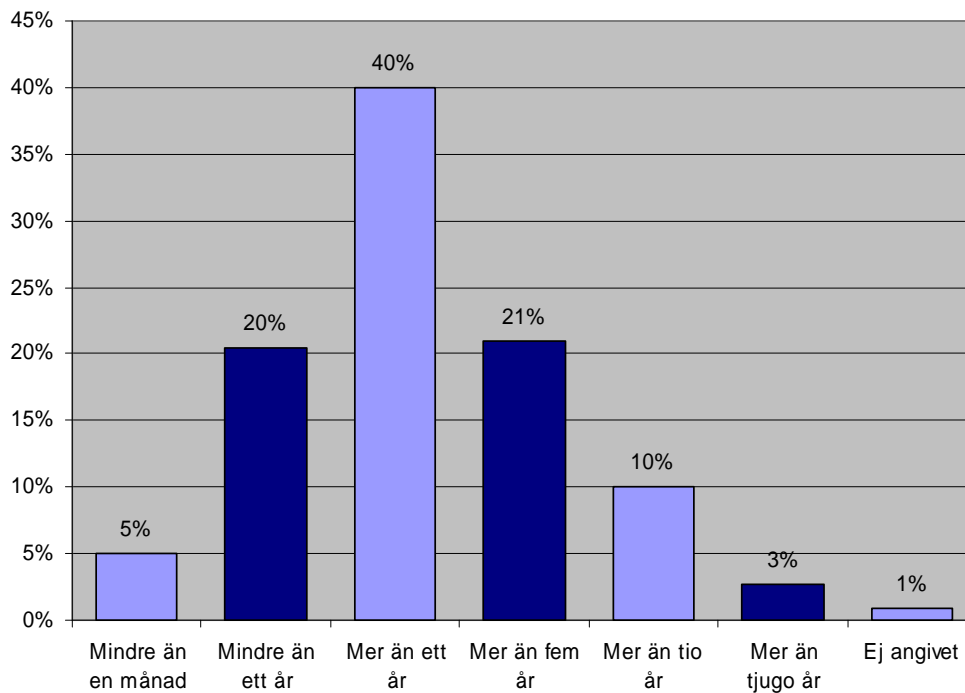

Diagram 5: Uppgifter för hur länge våldet har pågått. Baserat på uppgifter från RVC:s eget register över de 220 ärenden som skrevs in under perioden 090101-091231. N= 220

De flesta (67 procent) har inte polisanmält gärningspersonen tidigare. 13 procent har gjort en polisanmälan tidigare och 15 procent har gjort flera anmälningar (uppgift saknas för resterande).

Av de ärenden som skrevs in under verksamhetsåret hade 166 ärenden också avslutats vid tidpunkten för datainsamlingen (100121). De har varit aktuella mellan 1 och 333 dagar. Medellängden för ett ärende är 91 dagar. Diagrammet nedan visar dessa 166 avslutade ärenden fördelade i olika tidsintervall baserat på hur länge de varit aktuella. Diagrammet visar att ungefär en femtedel av ärenden avslutas inom en månad (30 dagar). Nästan hälften har avskrivits inom två månader. 41 procent av ärendena är aktuella under mer än tre månader. Det är 13 procent som är aktuella mer än ett halvår (181 dagar eller mer). Observera att detta baseras på de ärenden som har avslutats. Hur länge övriga kommer att vara aktuella är oklart.

Antal dagar besökarna varit aktuella hos RVC

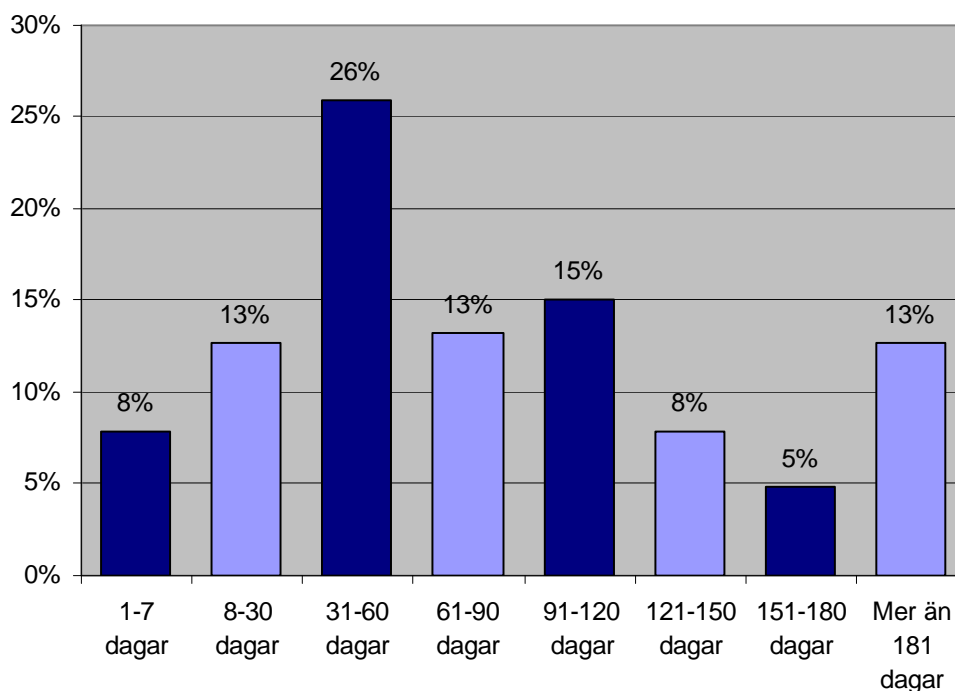

Diagram 6: Antal dagar ärenden varit aktuella hos RVC fördelat i tidsintervall. N= 166. Baserat på uppgifter ur RVC:s eget register.

5 Brottsstatistik över Stockholms län

5.1 Beskrivning av studerade brottskoder

Våld mot kvinnor och män i nära relationer rymms inom flera av polisens olika brottskoder. Det finns ingen brottskod som bara rymmer våld inom nära relationer. Brottskoderna är uppdelade på offrets kön. Inom brottskoderna som handlar om misshandel av män där gärningsmannen är bekant rymms allt våld där brottsoffret är bekant med gärningsmannen. Merparten av detta våld handlar om helt annat våld än i nära relationer. Våldet mot kvinnor i nära relationer är något lättare att hitta i statistiken, i synnerhet det våld som registreras som grov kvinnofridskränkning. I rapporten fokuseras enbart på våld mot kvinnor i nära relationer eftersom i princip alla RVC:s besökare är kvinnor.

Den 1 juli 2007 ändrades brottskoderna för misshandel så att de avser kvinna 18 år eller äldre. Tidigare innefattades kvinnor från 15 år. Även brottskoderna för våldtäkt gavs denna åldersindelning. Brottskoderna för våldtäkt var inte tidigare könsindelade, vilket innebär att före andra halvåret 2007 innefattas även män i denna statistik. En annan nyhet är att misshandelsbrotten fått en uppdelning på bekant gärningsman och i nära relation. Jämförelser blir alltså något missvisande,

eftersom den tidigare statistiken innehåller flera typer av brottsoffer. I samband med utvärderingen av RVC:s första verksamhetsår fick vi förslag från länskriminalen på vilka brottskoder som var lämpliga att studera för att så långt som möjligt fånga in våld mot kvinnor i nära relationer. Kortfattat kan man beskriva brotten som misshandel inom- och utomhus, grov misshandel inomhus, grov kvinnofridskränkning samt försök till och fullbordad våldtäkt inomhus. I samband med årets utvärdering har vi också fått rådet att inkludera grov misshandel utomhus. Detta gör vi i samtliga fall utom i tabell 8 då vi gör en jämförelse med siffrorna vi fått för 2006, i samband med den första utvärderingen (på årsbasis rör det sig bara om 35 anmälningar som rör grov misshandel utomhus för hela länet). I tabellen nedan återfinns samtliga brottskoder som ingår för att fånga upp våld mot kvinnor i nära relationer.

Kod	Beskrivning	Anmärkning
0356	Misshandel, utomhus, kvinna 15 år eller äldre, bekant	Används ej efter 070701
0366	Misshandel, inomhus, kvinna, 15 år eller äldre, bekant	Används ej efter 070701
9349	Misshandel, inomhus, kvinna 18 år eller äldre, i nära relation	
9350	Misshandel, inomhus, kvinna 18 år eller äldre, bekant, ej i nära relation	
9318	Misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, bekant	
9322	Misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, bekant	
0376	Grov misshandel, utomhus, mot kvinna 15 år eller äldre, bekant	Ej med i tidigare urval
0386	Grov misshandel, inomhus, kvinna, 15 år eller äldre, bekant	Används ej efter 070701
9353	Grov misshandel, inomhus, kvinna, 18 år eller äldre, i nära relation	
9354	Grov misshandel, inomhus, kvinna, 18 år eller äldre, bekant, ej i nära relation	
9342	Grov misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, bekant	Ej med i tidigare urval
9346	Grov misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, bekant	
0412	Grov kvinnofridskränkning	
0649	Försök våldtäkt/grov dito, inomhus, mot kvinna	
0661	Fullbordad våldtäkt/grov dito, inomhus, mot kvinna	
0624	Försök våldtäkt/grov dito, inomhus, fyllda 15 år	Används ej efter 070701
0628	Fullbordad våldtäkt/grov dito, inomhus, fyllda 15 år	Används ej efter 070701
0645	Försök våldtäkt/grov dito, inomhus, mot flicka 15-17 år	
0657	Fullbordad våldtäkt/grov dito, inomhus, flicka 15-17 år	

Tabell 7: Aktuella brottskoder som använts i utvärderingen. Framtagna i samråd med Länskriminalen i Stockholms län.

5.2 Statistik om Västerorts polismästardistrikt

Västerorts polismästardistrikt omfattar Solna stad, Sundbyberg stad, Ekerö kommun samt stadsdelsförvaltningarna Rinkeby/Kista, Spånga/Tensta, Hässelby/Vällingby och Bromma i Stockholm stad. Som jämförelsedistrikt i utvärderingen används två andra distrikt i Stockholms län: Söderort och Södertörn. Distriktet har valts ut i samråd med Relationsvårdcentrum och det är de två distrikt som mest liknar Västerort när det gäller befolkningsstruktur och

även omfattningen av anmälda relationsvåldsbrott. Antalet anmälda brott (enligt de brottskoder vi använder, se ovan) för år 2006 och 2009 i samtliga Stockholms län finns i tabellen nedan. De tre distrikt vi fokuserar på är markerade i fetstil.

Antal anmälda brott

Polismästardistrikt	2006	2009	Ökning %
City	814	919	12,9%
Söderort	1089	1191	9,4%
Västerort	1034	1186	14,7%
Roslagen	378	484	28,0%
Norrort	658	783	19,0%
Nacka	352	430	22,2%
Södertörn	960	1160	20,8%
Södertälje	344	456	32,6%
Totalt	5835	7128	22,2%

Tabell 8: Antalet anmälda brott enligt de brottskoder som presenterats ovan (dock ej grov misshandel utombus) fördelade på respektive polismästardistrikt i Stockholms län samt den procentuella förändringen mellan åren 2006 och 2009. Söderort, Västerort och Södertörn markerade med fetstil. Källa: Länskriminalen i Stockholms län. Uppgifterna i raden totalt inkluderar icke specificerade ärenden samt ärenden vid t.ex. gränspolisens.

Tabellen ovan visar att de tre distrikten som jämförs här är de distrikt som har flest anmälda brott utifrån de utvalda brottskoderna. Antalet anmälda brott ökar i samtliga distrikt i Stockholms län. Förändringen är lägre i de tre jämförelsedistrikten om man jämför dem med snittet i länet. Jämför man åren 2006 och 2009 hade Södertörn störst ökning av antalet inkomna anmälningar.

I statistiken ovan ingår de anmälningar som rubriceras som grov kvinnofridskränkning. Det kan vara intressant att särskilt belysa enbart brotten som rubriceras som grov kvinnofridskränkning. I diagram 9 nedan visas utvecklingen av antalet anmälningar av grov kvinnofridskränkning i de tre jämförelsedistrikten under perioden 2002-2009. Diagrammet visar att antalet anmälningar har ökat i de tre distrikten.

Antal anmälningar – grov kvinnofridskränkning

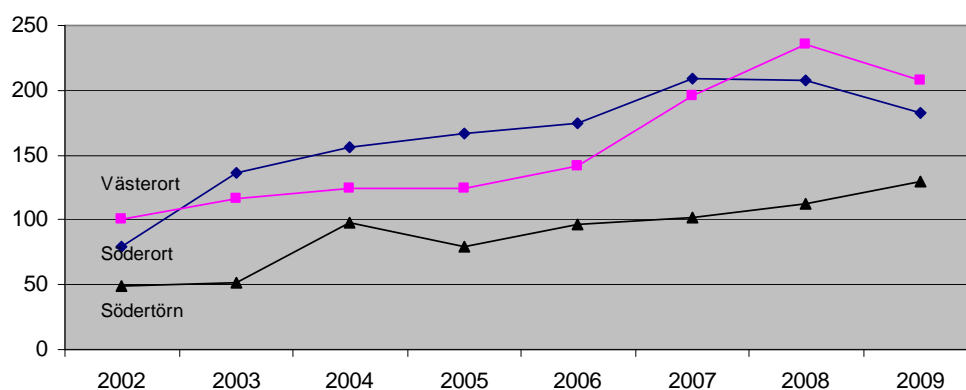

Diagram 9: Antalet anmälningar av grov kvinnofridskränkning åren 2002-2009 i Västerort, Söderort och Södertörn. Källa: Länskriminalen Stockholms län.

Ser man till utvecklingen från år 2006 till 2009 har andelen anmälningar som utgörs av grov kvinnofridskränkning ökat som mest i Västerorts polismästardistrikt. I Söderort har andelen totalt sett minskat och i Södertörn har andelen i stort sett varit oförändrat under tidsperioden.

Andel anmälningar som är grov kvinnofridskränkning

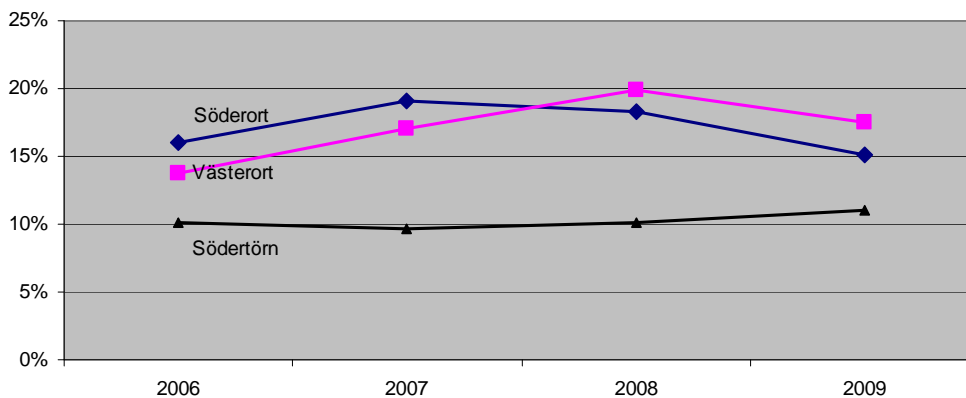

Diagram 10: Andelen anmälningar som utgörs av grov kvinnofridskränkning av det totala antalet brottskoder som används för att definiera brott mot kvinnor i nära relationer i denna utvärdering. Redovisat för Söderort, Västerort och Södertörn åren 2006-2009. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

I diagram 11 nedan beskrivs antal redovisade ärenden avseende grov kvinnofridskränkning under åren 2006-2009:

Antal ärenden redovisade till åklagare – grov kvinnofridskränkning

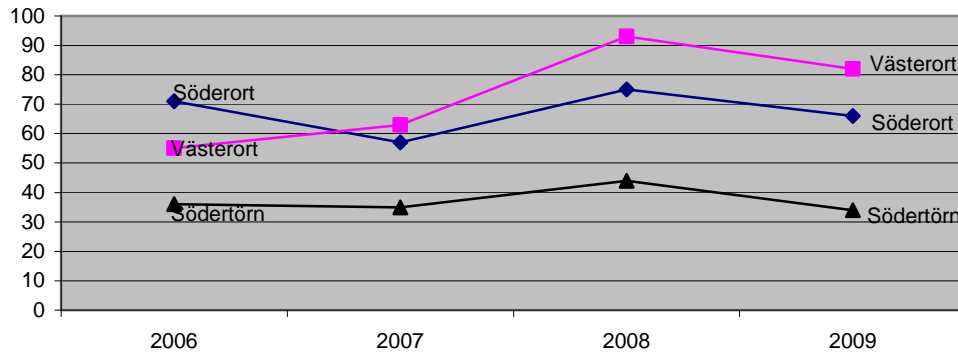

Diagram 11: Antal redovisade ärenden till åklagare avseende grov kvinnofridskränkning. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

Västerort tillhör ett av länets tre distrikt där antalet redovisade ärenden till åklagare avseende grov kvinnofridskränkning har ökat allra mest om man jämför 2006 med 2009 (49 procent, bara Nacka och Södertälje redovisar bättre siffror). Ställer man antalet redovisade ärenden i relation till de inkomna i respektive polismästardistrikt blir skillnaderna mellan de tre jämförelsedistrikten Söderort, Västerort och Södertörn mindre dramatiska, vilket åskådliggörs i diagrammet nedan:

Andel av inkomna ärenden som redovisats till åklagare – grov kvinnofridskränkning

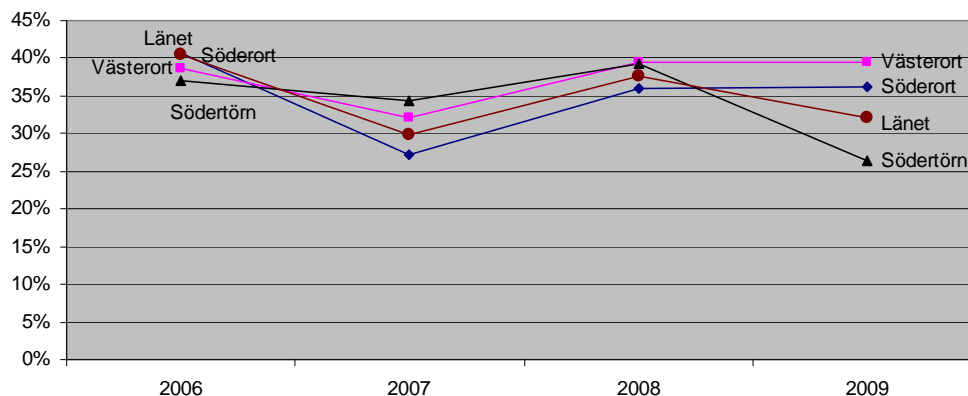

Diagram 12: Andel av inkomna ärenden avseende grov kvinnofridskränkning som redovisats till åklagare. Källa: Länskriminalen i Stockholms län.

Ett av RVC:s verksamhetsmål är att de personer som är över 18 år och som gör en polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt ska bli erbjudna en kontakt

med RVC. Rutinerna för hur poliserna skall informera finns beskrivna i kapitel 4 i denna utvärdering. Tyvärr saknas – inom ramen för denna utvärdering - möjligheter att följa upp huruvida poliserna verkligen erbjuder alla som gör en polisanmälan en kontakt vid RVC. Samtliga inkomna polisanmälningar skulle behöva stämmas av manuellt. Vill man dessutom veta hur många av dessa som tackar ja till stöd på RVC måste man manuellt gå igenom även RVC:s register.

Vid en genomgång av inkomna anmälningar som enbart gäller grov kvinnofridskränkning framkommer att det rör sig om 198 ärenden i Västerort under perioden 0901019-091231. Genom aktuella diarienummer har vi kunnat stämma av dessa med de diarienummer RVC har i sina register. Siffrorna skall tolkas med viss försiktighet eftersom det i RVC:s register finns ett antal ärenden registrerade där polisens diarienummer saknas. Det bör också tilläggas att det handlar om gjorda polisanmälningar, inte individer. En och samma person kan vara registrerad på flera anmälningar, men kanske bara aktualiserats en gång i RVC:s register. Eftersom vi bara granskar en brottskod – grov kvinnofridskränkning – och under en begränsad tid bör dock detta inte utgöra någon större del av urvalsgruppen. Gör man en kontroll av de båda registrena kan man identifiera 40 av de inkomna polisanmälningarna som journalförda ärenden hos RVC. Det innebär att ca 20 procent av de polisanmälningar om grov kvinnofridskränkning som inkommit under den aktuella perioden resulterar i ärenden som RVC aktivt arbetar med. Det finns dock ytterligare elva ärenden där RVC saknar K-nummer och som skulle kunna vara kvinnofridsärenden. Andelen skulle med andra ord kunna vara upp till 26 procent. Om personerna som gjort de övriga polisanmälningarna har fått erbjudande om stöd, men tackat nej eller inte fått någon information av polisen om RVC kan utvärderingen tyvärr inte ge svar på. Det bör också påpekas att detta enbart gäller anmälningar som rör grov kvinnofrid. Andra anmälningar som rubricerats som t.ex. hot, misshandel eller våldtäkt har inte ingått i undersökningen.

Efter polisens förundersökning är det åklagaren som fattar beslut om åtal skall väckas. Enligt uppgift från Åklagarmyndigheten väcktes åtal i 532 ärenden i Västerort under 2009 avseende de typer av brott som studeras i denna utvärdering (brottskoderna i tabell 7). Ett ärende 201 brottsmisstankar, vilket gör att statistiken blir grovt missvisande. Räknar man bort dessa (dvs. räknar om det som en brottsmisstanke) får man 332 ärenden.

Antal ärenden där det väckts åtal

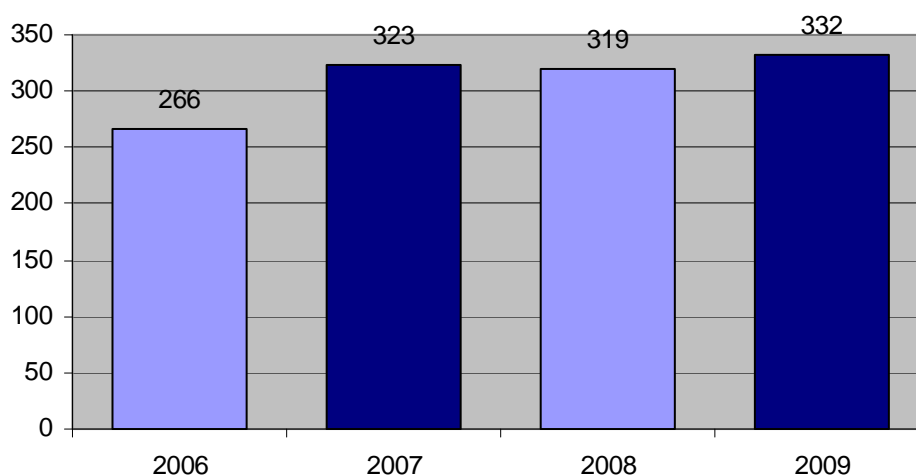

Diagram 13: Antal ärenden enligt brottskoderna som används i denna utvärdering där Åklagarmyndigheten i Västerort har väckt åtal. Källa: Åklagarmyndigheten

Antalet väckta åtal måste givetvis också ställas i relation till antalet anmälningar och antalet överlämnade förundersökningsprotokoll. Som tidigare redovisats ökade antalet anmälningar med ca 15 procent mellan åren 2006-2009. Andelen överlämnade förundersökningsprotokoll 2009 uppgår till cirka 20 procent av inkomna ärenden.

5.3 Sammanfattning

Detta kapitel visar att Västerort tillsammans med Söderort och Södertörn är de polismästardistrikt i Stockholms län där det görs flest anmälningar som rör mäns våld mot kvinnor. Antalet anmälningar har ökat under perioden 2006-2009 i samtliga polismästardistrikt i Stockholms län. Ökningen är lägre i de tre jämförelsedistrikt än i länet som helhet. Sett till andelen anmälningar som rör grov kvinnofridskränkning i relation till det totala antalet anmälningar som rör våld mot kvinnor i nära relationer (de brottskoder som används i denna utvärdering) har andelen ökat som mest i Västerort.

Antalet väckta åtal vid Västerorts åklagarkammare har ökat under åren 2006-2009. Det måste dock sättas i relation till att både antal anmälningar och antal redovisade ärenden har ökat.

6 Brottsoffrens synpunkter

6.1 Beskrivning av de brukare som besvarat enkäten

För att samla in synpunkter och erfarenheter från RVC:s deltagare skall de som avslutas under verksamhetsåret tillfrågas av handläggarna på RVC om de vill besvara en brukarenkät. I metodavsnittet finns utförlig redovisning av tillvägagångssättet kring insamlingen av enkäterna samt för det urval som gjorts. Jämförelser med resultaten från föregående år (se Ekström & Berg, 2008 samt Ekström, 2009) görs löpande i texten. För verksamhetsåret som denna utvärdering gäller (090101-091231) har 26 personer besvarat enkäten. Samtliga är kvinnor och de är födda mellan 1924-1984. Medel- och medianåldern är 37 år (personer födda 1973). 42 procent är födda i Sverige, 15 procent i Mellanöstern, 12 procent i Europa, 12 procent i Afrika, 12 procent i Asien och 8 procent i Syd- eller Latinamerika.

Åldersmässigt stämmer de som besvarat enkäten väl in på RVC:s besökare. Även andelen med utländsk bakgrund överensstämmer med klientgruppen som helhet.

Majoriteten, 56 procent, uppger att de har kunnat prata på sitt modersmål i kontakten med RVC. Tre personer har svarat att handläggaren kunde tala deras språk, två personer har haft tolk och ytterligare sex personer har svarat att de inte har kunnat tala på sitt eget språk (uppgift saknas för en person).

De flesta, 80 procent, har kommit i kontakt med RVC via polisen. Socialtjänsten har förmedlat kontakten för två kvinnor och sjukvården och kvinnofridslinjen har förmedlat kontakt för en kvinna vardera. En kvinna har svarat både polisen och socialtjänsten.

Samtliga kvinnor uppger att förövaren har varit en man. Fem av 25 anser att våldet varit hedersrelaterat. 68 procent (17 av 25) har svarat att våldet inte varit hedersrelaterat och tre har svarat att de inte vet.

6.2 Brukarnas uppfattningar om RVC:s stöd

Drygt en tredjedel har svarat att det som varit till mest hjälp är att de har fått någon att prata med. 20 procent har svarat att de har fått stöd att hitta samtalsstöd/behandling, 20 procent har svarat stöd i samband med rättegången och 15 procent har svarat hjälp i kontakt med polis/åklagare. Det är sex personer som kryssat i fler alternativ på denna fråga och dessa har räknats som bortfall.

Vad har varit till mest hjälp för dig på RVC?

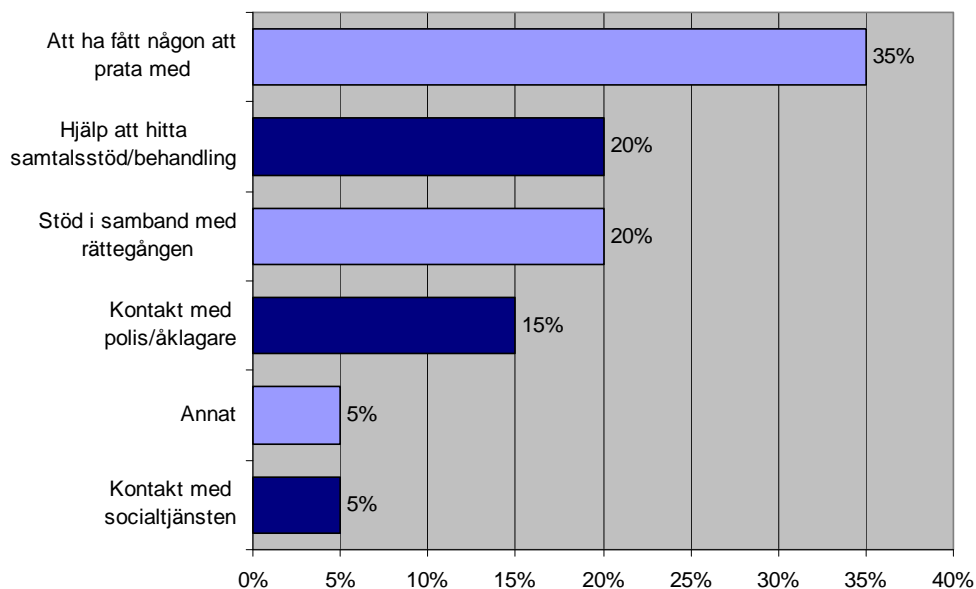

Diagram 14: Vad har varit till mest hjälp för dig på RVC? Redovisat i andel av de svarande. N=20

Svaren detta år skiljer sig markant gentemot tidigare år. I utvärderingen av det andra verksamhetsåret svarade hela 72 procent att de fått någon att prata med. Ingen svarade då stöd i kontakt med polis/åklagare.

92 procent (23 av 25) som besvarat frågan om de anser att RVC har gett dem det stöd de behövt för att medverka i rättsprocessen har svarat positivt. Det är en ökning gentemot både 2007 och 2008. Andelen negativa svar har sjunkit från sex till noll procent. Andelen som valt ”vet ej”-alternativet har ökat något från sex till åtta procent.

Anser du att RVC har gett dig det stöd du behövt för att medverka i rättsprocessen?

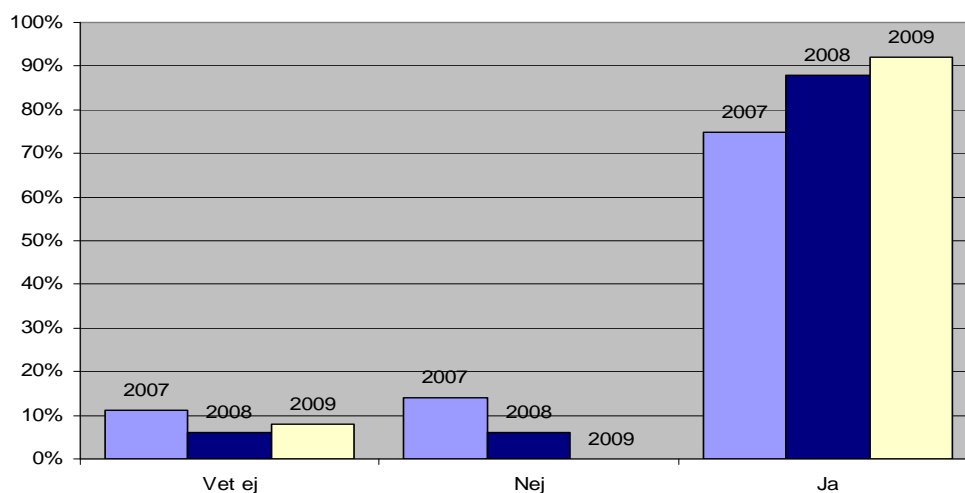

Diagram 15: Anser du att RVC har gett dig det stöd du behövt för att medverka i rättsprocessen? Redovisat i andel av de svarande.

Det är 88 procent (22 av 25) som anser att RVC har tillräckliga kunskaper om våld för att kunna hjälpa dem. 84 procent (21 av 25) anser att RVC har tillräckliga kunskaper om myndigheter och stödverksamheter för att kunna hjälpa dem. Det är ungefär i nivå med resultaten från 2008. Fyra procent (en person) har svarat att RVC inte haft tillräckligt med kunskaper om våld och resterande personer har svarat ”vet ej” på ovanstående frågor. 89 procent (23 av 26) anser att RVC har haft tillräckligt med tid för att kunna hjälpa dem. Resterande har svarat ”vet ej”. Det är en förbättring jämfört med föregående år då 77 procent svarade att RVC hade tillräckligt med tid och 17 procent att de inte hade tillräckligt med tid.

Nästan alla (24 av 25) uppger att de har fått stödsamtal. Andra vanliga insatser som kvinnorna tagit del av är hjälp i kontakt med polisen (21 av 24), stöd i samband med rättegången (17 av 25). Hälften av kvinnorna anger att de har fått hjälp i kontakt med målsägandebiträde (12 av 24) eller hjälp i kontakt med kvinnojour (11 av 22).

Andel som fått respektive insats

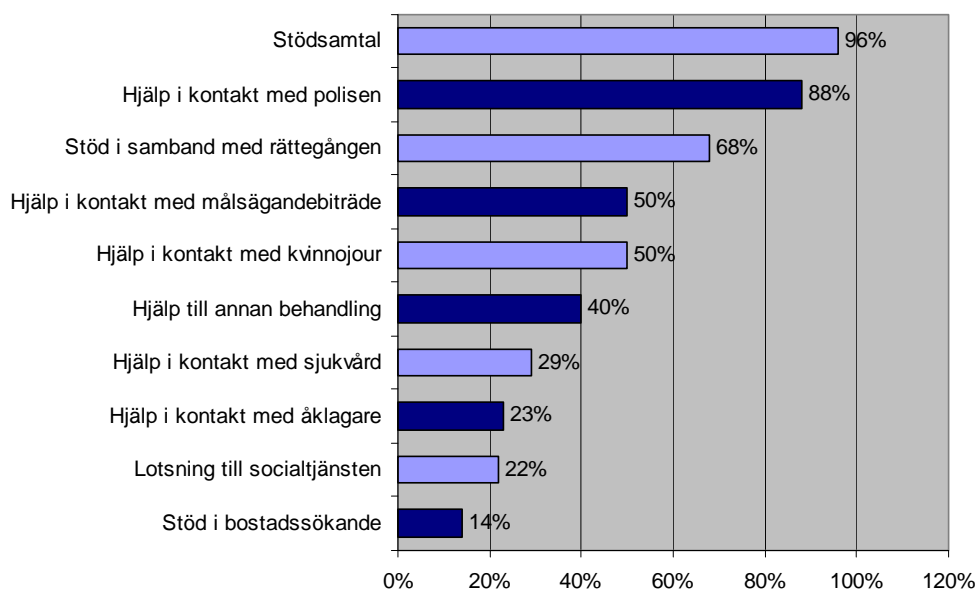

Diagram 16: Andel som har fått viss insats. Det interna bortfallet varierar på de olika insatserna. Bortfallet gör att N är som lägst 21 och som högst 25.

Det är elva kvinnor som uppger att de inte fått en viss typ av insats och som samtidigt varit i behov av hjälp. En del kvinnor har markerat att det är flera typer av stöd som de saknat. Sex personer hade velat ha hjälp i bostadssökandet, Tre personer hade velat få hjälp i kontakt/lotsning till socialtjänsten. Två personer hade önskat hjälp i kontakten med åklagare och två med hjälp till annan behandling. Det är en kvinna som velat få stöd i kontakten med målsägandebiträde, en person hade velat ha hjälp i kontakten med polisen, en i kontakt med målsägandebiträdet, en i kontakt med sjukvård, och en person hade önskat stöd i samband med rättegången. En och samma kvinna kan ha saknat flera former av stöd.

6.3 Bemötande

I enkäten ställdes frågor om hur man upplever att man har blivit bemött av polis, socialtjänst, åklagare, målsägandebiträde och RVC. Svaren skulle anges på en skala där 1 motsvarade ”mycket dåligt” och 6 motsvarade ”mycket bra”. Diagrammet nedan visar andelen svarande per svarsvärde för 2007, 2008 och 2009. Det är ingen större skillnad mellan de tre åren. I år har 88 procent svarat med den högsta siffran (6=mycket bra), åtta procent har svarat med siffran 5 och fyra procent har valt siffran 4.

Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC?

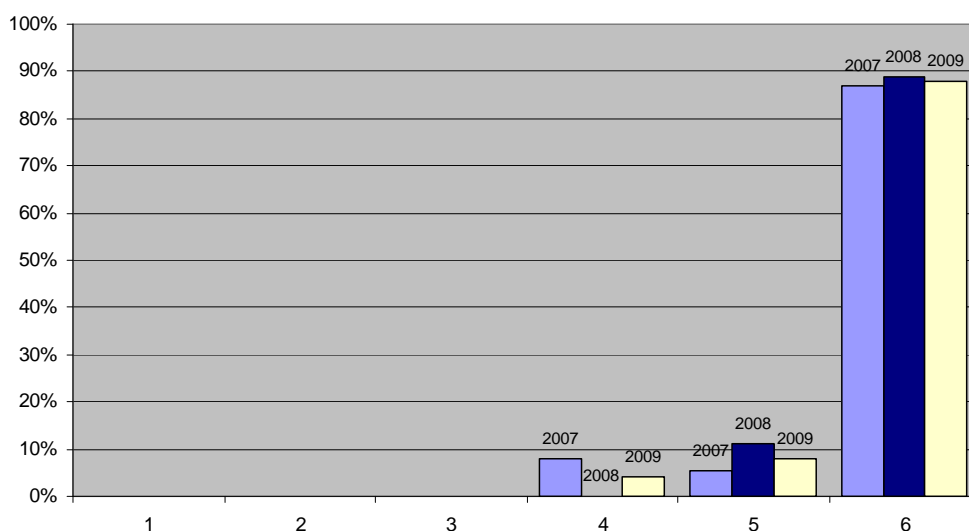

Diagram 17: Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "mycket bra". Andel svarande per svarsvärde. För 2007 var N=38, 2008 var N=18 och 2009 var N=25

I tabellen nedan redovisas andelen svarande per svarsvärde och yrkeskategori. Tidigare verksamhetsår har RVC de högsta siffrorna och socialtjänsten fått de lägsta. Polisen har också fått relativt höga omdömen. I årets utvärdering är resultaten något annorlunda. Åklagarna får de lägsta omdömena och socialtjänsten har fått högre omdömen än tidigare. Uppfattningen av polisens bemötande har blivit sämre.

Hur tycker du att du har blivit bemött av...?

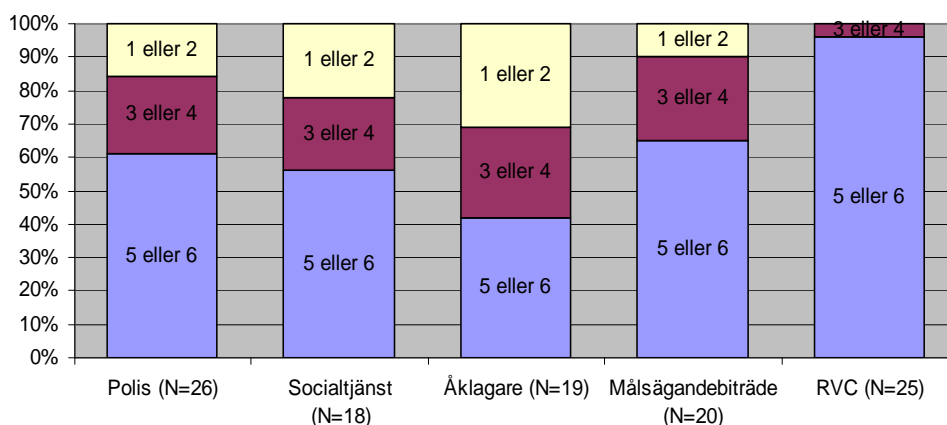

Diagram 18: Hur tycker du att du har blivit bemött av ...? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "mycket bra". Andel svarande per svarsvärde.

Enkäten avslutades med en fråga där brukarna ombads uppge hur pass nöjda de var med hjälpen på RVC. Svaret skulle även här anges på en skala från 1 till 6 där

1 definierades som ”mycket missnöjd” och 6 som ”mycket nöjd”. 88 procent (22 av 25) har angett något av de två högsta svarsvärdena.

På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC?

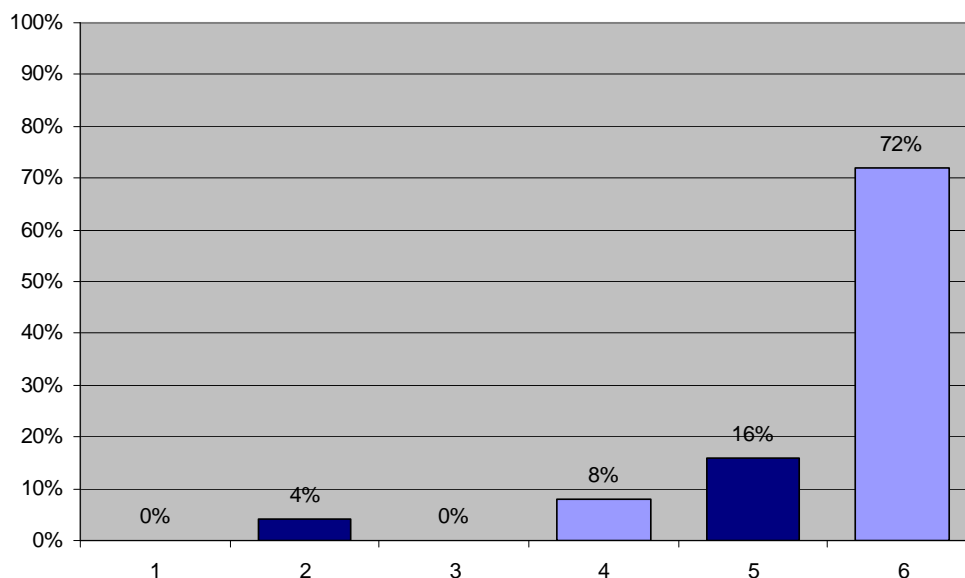

Diagram 19: På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är ”mycket missnöjd” och 6 är ”mycket nöjd”. Redovisat i procentandel av de svarande. N=25

6.4 Sammanfattning

Det är 26 personer som har besvarat årets brukarenkät. De är överlag mycket nöjda med stödet från RVC. 92 procent har svarat att de fått det stöd de behövt för att kunna medverka i rättsprocessen. För drygt en tredjedel har det viktigaste varit att de har fått någon att prata med. Var femte säger att det viktigaste varit att de fått hjälp att hitta samtalsstöd/behandling och var femte att de fått stöd i samband med rättegången.

Personalen får goda omdömen och anses i stor utsträckning ha tillräckligt stora kunskaper om våld samt om myndigheter och stödverksamheter för att kunna hjälpa till. De anses även ha tillräckligt med tid.

Bland insatserna som kvinnorna tagit del av är stödsamtal det absolut vanligaste. Hjälp i kontakt med polis, stöd i samband med rättegången, stöd i kontakt med målsägandebiträdet och stöd i kontakt med kvinnojour är också vanligt förekommande insatser. Elva personer har svarat att de saknat någon eller några former av stöd. Stöd i bostadssökande, stöd i kontakt/lotsning till socialtjänsten, stöd i kontakt med åklagaren och hjälp att hitta annan behandling är de vanligaste svaren.

7 RVC utifrån ett samverkansperspektiv

7.1 Inledning

RVC har under projekttiden haft två fokus i sin verksamhet om man ska tolka de projektmål som finns uppsatta. Den ena delen har handlat om det praktiska arbetet som socionomerna utför i kontakt med de våldsutsatta och i relation till polis, socialsekreterare och i viss mån också åklagare. Den andra delen som RVC har arbetat med är de övergripande och strukturella frågorna kring samverkan och kompetensutveckling. Den senare delen har hängt ihop med den projektledartjänst som funnits på heltid sedan projektet startade och fram till slutet av 2009, även om socionomerna också deltagit i arbetet.

Ett av de mål som presenteras i RVC:s projektplan är att de samverkande myndigheterna ska uppleva att samverkan har förbättrats. För att närmare undersöka på vilket sätt de samverkande myndigheterna upplever att samverkan har förändrats har intervjuer gjorts med representanter för socialtjänsten i de sju stadsdelarna/kommunerna, Västerortspolisens relationsvårdsgrupp, styrgruppen, verksamhetschefen samt projektledaren.

Hur man ser på samverkan hänger ihop med vilka förväntningar man har haft på RVC och vilka brister man tycker har funnits tidigare. Områden som vilket syfte man tycker att RVC har, vilka resultat verksamheten ger, varför man ska samverka och hur samt ansvarsfrågor måste också belysas i detta sammanhang.

Kapitlet är indelat i tre delar. Den första handlar om *bilden av RVC* som de samverkande myndigheterna har. Deras syn på syftet med verksamheten och de resultat som verksamheten ger beskrivs utifrån de intervjuer som gjorts. Den andra delen fokuserar på de delar av intervjuerna som har rört *samverkansfrågor*. Syftet med samverkan och hur man ska samverka diskuteras. I den tredje och avslutande delen redovisas de delar som handlar om *ansvarsfördelningen* inom projektet och ansvaret för de olika delarna av RVC:s verksamhet. De intervjuade personerna är inte namngivna i kapitlet. Varje citat är dock kodat för att det ska gå att se vilken myndighet som uttalat sig:

ST: Styrgruppens ordförande som är anställd på Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholm stad

PL: Projektledaren för RVC

VC: Verksamhetschefen för RVC

ÅK: Västerorts åklagarkammars representant i styrgruppen

KV: Kriminalvårdens representant i styrgruppen

PC: Polischefen för Relationsvårdsgruppen vid Västerorts polismästardistrikt

S1-S7: De sju olika representanterna från socialtjänsten i de samverkande kommunerna/stadsdelarna.

7.2 Bilden av RVC

Det finns skillnader i hur de samverkande myndigheterna och de intervjuade personerna beskriver syftet med RVC och dess effekter. Ett av de syften som anges är att stödet till de våldsutsatta på något sätt ska förbättras. Antingen uttryckt som att kvinnan ska få stöd att förbättra sin situation eller att hon ska få stöd i rättsprocessen.

PL: Jag tycker att det centrala är att motivera kvinnan att inte fortsätta att utsätta sig för risk. Sedan är det upp till kvinnan om hon vill stanna kvar i utredningen eller inte. Ibland kan det ju vara mer riskfyllt att driva en rättsprocess och då får man göra den bedömningen.

VC: Syftet är att hjälpa och stötta de enskilda individerna i en mycket svår livssituation som kan förbättras eller förvärras utifrån att det finns en polisanmälan om våld.

S1: Syftet är att följa kvinnan och stödja henne i rättsprocessen. Så att hon får ett bättre stöd framförallt. Och så att man kanske kan slutföra fler polisanmälningar och lagföra fler gärningsmän.

Det sista citatet ovan illustrerar att man ofta ser flera olika syften med verksamheten. Några har beskrivit syftet som att socialtjänsten genom RVC ska komma i kontakt med grupper de vanligtvis inte når. Det handlar om kvinnor som av olika anledningar inte vill ha kontakt med socialtjänsten. Kanske för att de har tidigare erfarenheter som är dåliga eller att det pågår barnavårdsutredningar parallellt där de upplever att de blir ifrågasatta. Det kan också handla om kvinnor som inte behöver något annat stöd än just information och stöd i samband med rättsprocessen. Kvinnor som har andra resurser och annat stöd utanför socialtjänsten.

Den intervjuade polischefen talar om att RVC behövs för att slussa personer till rätt instans inom socialtjänsten. Polischefen beskriver också att den viktiga skillnaden med RVC jämfört med andra brottsofferstödande verksamheter, t.ex. brottsofferjourer, är just att RVC har direktkanaler till socialtjänsten och kan slussa personer rätt.

RVC som specialistenhet och pådrivare nämns också som ett syfte. En av socialtjänstrepresentanterna säger att socialtjänsten arbetar med många olika svåra frågor och att det är lätt att frågorna som rör våldsutsatta kvinnor försvinner i mängden. Dessutom kan små kommuner/stadsdelar ha svårt att avsätta någon särskild tjänst för kvinnofridsfrågor. Då kan RVC fylla en viktig funktion som specialistenhet. En annan socialtjänstrepresentant säger att RVC kanske kan väcka ”frågorna där på polisstationen så att det fungerar bättre än det gjort tidigare.”(S3)

En del beskrivningar handlar om rättsprocessen. Några talar om RVC:s verksamhet utifrån att de ska finnas till för att kunna motivera kvinnor att göra polisanmälningar. Andra beskriver det som att syftet är att ”fler män ska dömas och att det ska bli bättre polisutredningar”(S1), ”rättvisan ska ha sin gång”(ST) eller ”att kvinnan ska kunna ta sig igenom rättsprocessen”(PL).

Projektledaren lyfter samverkan i sig som ett syfte med RVC:s verksamhet. Projektledaren talar både om samverkan i termer av direkt samarbete mellan socialsekreterare och poliser men också samverkan på en strukturell och övergripande nivå.

De resultat av RVC:s verksamhet som har nämnts har varit fokuserade kring tre områden:

- de våldsutsatta får ett bättre stöd i samband med rättsprocessen
- RVC har lyft frågorna och varit pådrivande
- RVC når kvinnor som socialtjänsten annars har svårt att nå.

Det första området – att kvinnorna får ett bättre stöd i samband med rättsprocessen – har flera nämnt:

VC: Jag är övertygad om att det här är en fungerande modell och att man stöttar och hjälper kvinnorna. I den här situationen får de ett ovärderligt stöd att ta sig genom rättsprocessen.

Några som beskriver att kvinnorna fått ett bättre stöd i rättsprocessen pekar också på den egna myndighetens (socialtjänstens) begränsade möjlighet att ge samma stöd:

S4: Jag tror att kvinnorna har fått mycket bättre hjälp. Det här är ett stöd i hela rättsprocessen. Jag tror inte att vi gjorde det tidigare, kanske i något enskilt ärende.

S3: Att de kan sitta med vid rättegångarna. De resurserna har ju inte vi. Det tycker jag har varit ett oerhört tillskott.

De representanter från socialtjänsten som säger att RVC fångar upp andra än de som socialtjänsten annars inte når talar om kvinnor utan barn som en viktig grupp. Likaså de kvinnor som inte vill ha kontakt med socialtjänsten. En person anser att det inneburit att socialtjänsten avlastas i och med att RVC tar en del ärenden som de annars skulle ha fått. Två av de andra socialtjänstrepresentanterna liksom projektledare menar dock att det främst handlar om grupper som socialtjänsten inte alls nått tidigare.

S3: *Vi har ju inte kontakt med alla kvinnor som hamnar i den där sitsen och det är väl framförallt dem som de kan nå. För de kan verkligen nå alla. [...] En mycket större grupp kvinnor får hjälp och stöd som de inte har fått förut. Så på det sättet har det också blivit mycket bättre. Men det har inte förändrat vårt jobb så mycket.*

RVC som specialistenhet och pådrivare i frågan nämndes av några som ett av syftena med RVC. Ännu fler har tagit upp det som ett tydligt resultat av verksamheten. Några beskriver att de tycker att RVC har gjort att de har börjat arbeta med frågan i den egna myndigheten och andra beskriver att de tror att RVC har påverkat polismyndigheten i rätt riktning.

ST: *Polisen ska utveckla sina utredningar och sitt stöd till kvinnorna. Det tycker jag också att RVC har bidragit till genom sin kunskap och genom att vara placerad hos polisen. [...] Att lyfta frågan har de absolut bidragit till.*

PC: *Det är en revolution sedan 2007. I vårt polisdistrikt har RVC varit med och planterat...att man har en helt annan inställning till de här brotten. Det är väldigt accepterat idag och det har RVC varit med och påverkat.*

En av de intervjuande socialtjänstrepresentanterna tror att projektet bidragit till en trevligare ton mellan polis och socialtjänst och att det finns lite mer respekt och förståelse för varandras uppdrag. Den intervjuade polischefen menar att RVC ger kvinnor en ”helt enorm samhällsservice”. Polisen möter många utländska kvinnor som är helt ensamma och utlämnade i samhället. De vet inte vad de har rätt till för stöd eller vart de ska vända sig och RVC ger dessa kvinnor en kontakt och slussar dem rätt, säger polischefen i intervjun. Ett par personer diskuterar även avlastning för polis och åklagare som resultat av RVC:s verksamhet, vilket också tydligare diskuteras nedan i avsnittet om ansvar.

7.3 Samarbete och samverkan

I intervjuerna har det blivit tydligt att intervjupersonerna har olika bilder om vad samverkan är och vad samverkan ska syfta till. I vissa fall hänger det antagligen ihop med vilken funktion man har inom den egna organisationen och därmed på vilka sätt och på vilka nivåer man kommer i kontakt med RVC och de samverkande myndigheterna. Några pratar enbart om samverkan i termer av praktiskt samarbete mellan socialsekreterare och personalen på RVC eller mellan socialsekreterare och enskilda poliser. Andra pratar om samverkan på en mer strukturell nivå och ser RVC som socialtjänstens samverkan med polis och åklagare. Detta innebär att när de fått frågan om samverkan har förbättrats sedan RVC startades så har de svarat utifrån vitt skilda utgångspunkter. Några tycker att

samverkan har blivit bättre och några tycker inte att de ser så stora förändringar. Åklagaren i styrgruppen svarar till exempel så här:

ÅK: För åklagarsidans del så vet jag inte riktigt om samverkan...vi samverkar ju med polisen och det gör vi ändå. [...] Vi kanske inte samverkar så mycket, men vi får en kvinna som är mer i balans och det är vi intresserade av.

En av de intervjuade representanterna för socialtjänsten anser att det var mer samverkan i början av projektet:

S5: När det gäller RVC har jag en känsla av att det var mer samverkan i början. Jag [...] hade ofta telefonkontakt. Kollade om de hade kontakt med den här kvinnan. Vad gjorde de och vad gjorde jag? Den sorts kontakt har vi aldrig mer. [...] Istället för att samarbetet har blivit närmre och mer så har det blivit mindre.

Andra svarar att samverkan har blivit bättre. Enligt projektledaren har RVC bidragit till att poliser och socialsekreterare börjat prata med varandra istället för om varandra. En av de intervjuade socialtjänstrepresentanterna betonar ungefär samma sak. Det har blivit en ”trevligare ton mellan polis och socialtjänst” (S2) och ”lite mer respekt och ödmjukhet inför varandras uppdrag” (S2). Även polisen som intervjuats anser att samverkan blivit bättre:

PC: Det finns inga murar på något sätt mellan oss [polisen och RVC, min anm.]. [...] Det är ett väldigt bra samarbete. Väldigt skillnad tycker jag. [...] När ett barn inte var med i bilden så hade vi inte direkt någon kontakt med socialförvaltningen.

De delar av intervjuerna som handlar om varför man ska samverka och vilka resultat man ser handlar om tre huvudteman:

- förbättrade resultat (bättre stöd till våldsutsatta kvinnor, fler kvinnor fullföljer rättprocessen, fler åtal etc.)
- informationsspridning/sätta fokus på frågorna som rör arbetet med våldsutsatta kvinnor
- förbättra kontakten och kunskapen om varandras yrkesroller.

Den intervjuade polischefen säger att det för deras del är en förutsättning att det är *en* instans de samverkar med i det praktiska arbetet. Att ha motsvarande samarbete utspritt på de sju olika stadsdelarna/kommunerna finns det inga förutsättningar för hos polisen. Polischefen betonar också att samverkan med RVC är för målsägandes skull och för att de ska medverka i utredningarna. Utan samverkan med RVC kommer de bli mer slagna och barnen kommer att må

sämre, säger polischefen. Två av socialtjänstrepresentanterna poängterar ett mer rättsligt fokus:

S2: Vinsten med samverkan är ju om man kan få kvinnan att ändå fullfölja hela processen. Det är ju RVC:s roll att medverka i det.

S5: Man ska samverka för att det ska bli fler ärenden till åtal.

En av socialtjänstrepresentanterna tycker att samverkan kan vara bra för att man inte kan bygga upp allting på hemmaplan och att det därmed är positivt med samverkan. Som exempel nämns kompetensutvecklingsfrågor och bostäder för våldsutsatta kvinnor.

Några har särskilt poängterat att samverkan är viktig för att man kan sprida information om projektet. Samverkan hjälper till att sätta fokus på problemområdet ”så att det blir ringar på vattnet” (VC).

Att förbättra kontakten mellan framförallt polis och socialtjänst har nämnts som en viktig anledning till samverkan. Att man ska kunna närma sig varandra och förstå varandras yrkesroller. Ökad kunskap och förståelse leder till ökad tillit när man arbetar i det vardagliga arbetet. Behovet av att samordna eller åtminstone förstå och ta del av varandras statistik nämns som viktigt i en intervju och projektledaren talar om möjlighet att sitta ned och reflektera tillsammans för att kunna effektivisera arbetet och förenkla kommunikationen mellan myndigheterna.

Flera av de intervjuade har poängterat att samverkan tar tid och kostar pengar. Projektledaren är tydligt med att det behövs en samordnande funktion som håller ihop samverkansfrågorna:

PL: Det har ju varit en massa lokala samverkansinitiativ, men så har det bara runnit ut i sanden. Man inser att det är viktigt att det finns en koordinerande person som håller ihop det. Det är så många personer som man ska styra åt samma håll. Man ser tydligt att det är många myndigheter som är beroende av varandra för att det ska bli bra för brukarna.

Styrgruppens ordförande anser att det är orimligt att det ska ta så mycket kraft att samla så många, vilket har varit fallet kring RVC där överbyggnaden har varit så pass stor. Även RVC:s chef är skeptisk till den stora organisationen kring RVC. Det finns, enligt verksamhetschefen, vinster med organisationen, som t.ex. att projektet har fått stor spridning och blivit känt bland många. Nackdelen är att det tar mycket tid och att det blir en för stor och byråkratisk organisation som tar för mycket kraft för att hålla vid liv. Det har blivit rörigt ibland och att ”det pratas om alla frågor på alla plan” (VC).

Styrgruppens sammansättning och funktion har diskuterats i ett par av intervjuerna. Styrgruppen har dominerats av representanter från socialtjänsten. Både kriminalvårdens, åklagarmyndighetens och landstingets representanter har haft lite svårt att finna sin roll i styrgruppen – åtminstone initialt. Förutom projektbidraget från Länsstyrelsen i Stockholms län är det socialtjänsten som har bidragit med externa pengar till RVC. Polisen bidrar genom att upplåta lokaler i polishuset till RVC. Det är också respektive socialförvaltning som ska finansiera RVC om verksamheten permanentas. Det innebär att viktiga frågor som rör projektets ekonomi, anställningar och framtida finansiering och existens inte beslutas av samtliga medlemmar i styrgruppen. Styrgruppens ordförande konstaterar att besluten i realiteten fattas utanför styrgruppen:

ST: Styrgruppen blir inte beslutande eftersom de som arbetar är anställda i en del av samverkansgruppen. [...] Det man beslutar om är tjänster och pengar och då blir det inte i styrgruppen som man gör det. Då skaffar man sig en mindre styrgrupp med de som är i socialtjänsten och en ännu mindre styrgrupp med de som är inom socialtjänsten i Stockholm.

Till denna ojämna ansvarsfördelning inom styrgruppen kommer det faktum att det framförallt är socialtjänsten och polismyndigheten som konkret samarbetar kring de våldsutsatta kvinnorna. Det är dock ingen som uttalat sig direkt negativt till sin egen medverkan i styrgruppen. Kriminalvårdens representant tycker att det behövs olika infallsvinklar och att de alla har med sig olika, viktiga erfarenheter från sina respektive verksamheter. Landstingets representant har sett sin roll som att sprida kunskap om RVC och vad de kan erbjuda vidare till kollegor inom landstinget. Åklagarens representant talar mer om behovet att sprida information om den egna verksamheten till andra:

ÅK: Jag tycker att det är viktigt att vi är med dels för att sprida kunskap om vad åklagarna gör och var vi kommer in i bilden. [...] Också för att markera för de andra myndigheterna vad vi inte har ansvar för. I förhållande till RVC så bidrar vi med vår kompetens och vårt kunnande. Det känns lite mer som att man är bevakare av våra intressen och förmedlare av våra arbetsuppgifter när man sitter i styrgruppen.

Av det som har framkommit i intervjuerna – och som också blir tydligt när man tar del av protokollen från styrgruppen – är att mycket av mötestiden används till information. Framförallt är det RVC som informerat om sin verksamhet. Styrgruppens ordförande belyser detta:

ST: [...] På det sättet har det ju inte varit diskussioner i styrgruppen. Vi har varit en väldigt snäll styrgrupp. Vi har fått information från RVC och applåderat det.

En av representanterna från en kommun/stadsdel och som då och då deltagit i styrgruppens möten berättar ungefär samma sak:

S6: Jag har hamnat på flera möten där jag funderat på varför man träffas. Jag uppfattade att det nog i början var mycket informationsmöten och RVC:s möjlighet att nå ut.

Flera av styrgruppens medlemmar sitter i styrgrupper för andra projekt, med nästan exakt samma konstellation av människor. De diskuterar nu huruvida man skulle kunna samordna flera projekt för att minska antalet möten och samordna beslut och diskussioner.

När det gäller samverkan och RVC har projektledarens kompetens och samarbetsförmåga liksom socionomernas samarbetsförmåga och inställning lyfts fram som framgångsfaktorer. Bland annat den intervjuade polischefen betonar personliga egenskaper hos RVC:s personal. ”Det har varit bra folk från början och det har underlättat integrationen och samarbetet” (PC). Den stora överbyggnaden, som till viss del också kritiserats, menar några har bidragit till RVC:s framgång. I och med att många personer – på olika nivåer – är inblandade och deltar på möten, så sprids också information om RVC till många. Det faktum att projektet också har haft en projektledare under tre år som har arbetat med metodutveckling, informationsspridning och samverkansfrågor har också varit viktigt. Parallellt med det som skett inom ramen för samarbetet inom RVC har utvecklingen också gått framåt på andra områden. Både inom polisen och hos åklagarna har man omorganiserat sig och arbetar nu i specialistgrupper. Det underlättar nog samverkan, menade några i styrgruppsintervjun. Flera andra, bland annat polischefen och projektledaren, betonar också den förändrade synen hos polisen kring arbetet med relationsvåld som en viktig framgångsfaktor i samarbetet.

7.4 Ansvar

RVC är ett samverkansprojekt. I praktiken är de samverkande myndigheternas roll och ansvar ojämn. I det konkreta och praktiska arbetet med de våldsutsatta kvinnorna är det främst socialsekreterare och poliser som samarbetar. Även åklagarna får läggas till listan om man ska beskriva de myndigheter som direkt påverkas av RVC:s arbete. Kostnadsansvaret bärs dock till huvuddelen av socialtjänsten. Polisen bidrar med lokaler i polishuset.

I intervjuerna har det förts fram åsikter och ställts frågor kring huruvida RVC gör någon annans arbetsuppgifter, om det de erbjuder är socialtjänstens ansvar och vem som tjänar på verksamheten.

För de flesta som intervjuats handlar det om vart tyngdpunkten läggs. De kan se delar av verksamheten som tydligt är socialtjänstens ansvar. Samtidigt ser de andra delar där de är mer tveksamma eller pekar på andra myndigheters ansvar.

S1: *Om man ser det som att kvinnorna ska ha ett stöd, och det finns det ju i Socialtjänstlagen en skyldighet för oss att ge, ja då ska hon få det i det sammanhanget också. Frågan blir väl mer tyngdpunkter. De sitter i polishuset och arbetar väldigt nära polishuset och utifrån det kan jag tycka att tyngdpunkten borde ligga mer där. Alltså ett kostnadsansvar också.*

S2: *Ja, RVC är socialtjänst. Men å andra sidan så tänker jag att egentligen så skulle man kunna ha ett brottsofferstöd inom polisen. Så att säga att det är ren socialtjänst känns inte helt...det handlar ju till syvende och sist om att kvinnorna ska fullfölja rättsprocessen i relation till polisanmälan. Och då bör det ju vara ett ansvar för polis och åklagare.*

S4: *Det är en blandning. Det är svårt att säga. Jag tycker att det är samballets uppgifter. För det är olika parter inkopplade. [...] Jag är helt övertygad om att det är polisen och åklagaren som får avlastningen.*

Både åklagarrepresentanten i styrgruppen och polischefen betonar att de inte ser vinster för den egna myndigheten. Polischefen tycker att det är viktigt att se att det är den enskilda kvinnan som tjänar på RVC. Åklagaren pekar på att målsägarbiträdena har ett ansvar att lämna information om hur rättsväsendet fungerar. RVC inte skulle behövas om alla gjorde vad de skulle:

ÅK: *Det skulle naturligtvis inte behövas om det var så att det fungerade i alla fall. Om man kände att man fick den här direkta kontakten och man fick även den här typen av information och medföljning till rättsalar och så. Men en tanke med att det finns, antar jag, är väl att det inte riktigt fungerat.*

En representant från socialtjänsten delar upp verksamheten och ser ett samhälleligt ansvar för de rättspecifika resultaten:

S4: *Jag tycker egentligen att det som är socialtjänstens del är det stöd som kvinnan kan behöva utifrån vad hon har varit utsatt för. Om det behövs någon form av krissamtal. Allting som har att göra med informationen om...det tillhör de andra delarna. Jag vet inte riktigt om det är vår sak att informera om rättsprocessen i de här delarna. [...] Men renodlat som stöd under hela rättsprocessen så är vårt intresse att kvinnan får det stöd hon behöver för att orka gå vidare. Dom eller inte är samballets intresse lite mera.*

En av de andra socialtjänstrepresentanterna uttrycker det i termer av att det är polis och åklagares uppgift att se till att folk blir mer laglydiga och ser inte RVC som socialtjänst:

S5: *Nej, jag tycker inte att RVC är socialtjänst. Det är socialarbetare som arbetar...de gör ju ett socialt arbete. Socialtjänst är för mig mer myndighetsutövning. Jag tycker att man mer är någon slags behandlare. [...] Sedan är de ju väldigt kopplade till myndigheten polisen. Men de är ju inte poliser heller.*

Av en annan socialtjänstrepresentant beskrivs RVC som ett ”komplement till socialtjänsten”(S6) på samma sätt som kvinnojourer är ett komplement. Enligt samma socialtjänstrepresentant är av anledningarna till att RVC behövs att andra huvudmän inte riktigt fullgör sina uppdrag.

Projektledaren poängterar att ansvaret att ge råd och stöd till kvinnor som har utsatts för våld i nära relationer ligger hos socialtjänsten – oavsett om polisen och åklagaren avlastas:

PL: *Socialtjänsten ser att RVC avlastar polis och åklagare och förbättrar deras statistik. Men det är deras ansvar enligt lagstiftningen att man ska ge råd och stöd så att de här personerna kan förbättra sin situation. Det är deras ansvar.*

7.5 Sammanfattning

RVC är ett samverkansprojekt med många aktörer inblandade. Ansvarsfördelningen är dock ojämn i den bemärkelsen att kostnaderna bärs av socialtjänsten och till viss del också polisen. Det är också dessa två som samverkar konkret och praktiskt i det dagliga arbetet kring de våldsutsatta kvinnorna. Oftast i bemärkelsen att RVC – som en del av socialtjänsten – samarbetar med polisen. Men också genom att socialsekreterare från de olika kommunerna samarbetar med poliser. Var ”gränsen går” för de olika myndigheternas ansvarsområden och vem som ”tjänar” på RVC finns det olika uppfattningar om. De flesta lägger tyngdpunkten hos socialtjänsten. Några pekar på polismyndighetens och målsägandebiträdenas ansvar. Ansvarsfrågan hänger också samman med vilken syn man har på syftet med RVC och i intervjuerna framkommer att även detta varierar. Tre områden som framkommit när det gäller resultat av RVC:s verksamhet är att:

- de våldsutsatta kvinnorna får ett bättre stöd i samband med rättsprocessen
- RVC har lyft frågorna och varit pådrivande
- RVC når kvinnor som socialtjänsten annars har svårt att nå.

De flesta som intervjuats säger att samverkan har blivit bättre sedan RVC startade. Det är dock tydligt att de svarar utifrån olika utgångspunkter kring vad samverkan är och varför man ska samverka. Till viss del beror det antagligen på att de intervjuade inte är en enhetlig grupp. De kommer från olika myndigheter med

olika intressen i RVC. Socialtjänstrepresentanterna kommer från olika kommuner där man har organiserat arbetet med våldsutsatta kvinnor på vitt skilda sätt. Till detta kommer att några är enhetschefer, några är kvinnofridssamordnare etc. Man har alltså olika roller och inblick i den egna organisationen. Tre huvudteman kan dock urskiljas i svaren kring varför man ska samverka och vilka resultat man ser av samverkan:

- förbättrade resultat (bättre stöd till våldsutsatta kvinnor, fler åtal etc.)
- informationsspridning/sätta fokus på frågor som rör arbetet med våldsutsatta kvinnor
- förbättra kontakten och kunskapen om varandras yrkesroller.

8 Analys och slutdiskussion

8.1 Inledning

I det här avslutande kapitlet knyts utvärderingens resultat ihop till respektive frågeställning. Först diskuteras hur brottsoffren uppfattar stödet de får av RVC. Därefter hur samverkansparterna uppfattar verksamheten på RVC. I den tredje delen diskuteras vart och ett av RVC:s egna projektmål utifrån måluppfyllelse. Kapitlet avslutas med ett avsnitt där studiens resultat diskuteras ytterligare, utöver analysen kring de tre frågeställningarna för utvärderingen.

8.2 Hur uppfattar brottsoffren stödet de får av RVC?

Brottsoffrens uppfattningar om stödet på RVC har undersökts i samtliga tre utvärderingar som gjorts (se Ekström & Berg, 2008 samt Ekström, 2009). En och samma brukarenkät har använts och under det andra verksamhetsåret intervjuades dessutom fyra kvinnor om sina erfarenheter.

Brukarna är mycket nöjda med verksamheten på RVC. Personalen får höga omdömen vad gäller bemötande, kompetens och tillgänglighet. De allra flesta anser att de får det stöd de behöver för att medverka i rättsprocessen. I årets utvärdering har uppfattningen om vad som varit det viktigaste stödet haft en större spridning än tidigare år. Drygt en tredjedel har svarat att det viktigaste har varit att de har fått någon att prata med. Tidigare år har detta svarsalternativ varit det absolut dominerande. Var femte säger att det viktigaste har varit att hitta samtalsstöd/behandling och var femte att de fått stöd i samband med rättegången. Det är visserligen få som besvarat enkäterna så allt för säkra slutsatser går inte att dra. En försiktig, och möjlig slutsats, är ändå att det pekar i ”rätt riktning”. RVC ska ha korta kontakter med brottsoffren och med ett tydligt rättsfokus. Att fler lotsas vidare till andra behandlingsalternativ och att fler får stöd just i samband med rättegångarna är i det sammanhanget positivt.

I årets utvärdering är det elva av 26 kvinnor som uppgett att de saknat någon form av stöd. Stöd i bostadssökande är det vanligaste svarsalternativet och det återfinns också i utvärderingarna av det första och det andra verksamhetsåret. Att hjälpa till att ordna en ny bostad ligger inte inom ramen för RVC:s arbetsuppgifter så kanske är det orättvist att det har funnits med som ett svarsalternativ överhuvudtaget. Det personalen har kunnat göra är till exempel att skriva förtursintyg. Bostadssituationen är problematisk för många i Stockholmsområdet och inte minst för våldsutsatta kvinnor. Enstaka kvinnor har svarat att de behövt lotsning eller stöd i kontakt med socialtjänsten, i kontakt med åklagare eller hjälp att hitta annan behandling. Svaren överensstämmer med svaren från de två föregående åren.

De intervjuer som gjordes i samband med andra årets utvärdering (Ekström, 2009) gav en fördjupad bild av hur brottsoffren uppfattar verksamheten som inte går att få i en enkät. RVC ger kvinnorna en möjlighet att ”gråta ut” och få bekräftelse kring alla de känslor och rädslor som väcks i samband med polisanmälan. Den stora tillgängligheten beskrivs som viktig. De har känt att de har kunnat ringa när som helst och ofta har RVC själva tagit kontakt bara för att fråga hur kvinnan mår eller hur hon har det. Det har de intervjuade kvinnorna uppskattat mycket. Samtidigt ger RVC information om rättsprocessen så att kvinnorna kan känna sig tryggare i de delarna. De vet vad polisen behöver veta och de kan få svar på frågor som kommer upp. De får titta på rättssalen innan rättegången och RVC beskriver vad som sker under rättegången. Under själva rättegången finns också RVC med som stöd. Det här två delarna av stödet samspelar, som åskådliggörs i bilden nedan. De två delarna förstärker varandra och skapar tillit och förtroende, vilket är viktigt för att kvinnorna ska ta sig igenom rättsprocessen på ett så pass bra sätt som möjligt (a.a.).

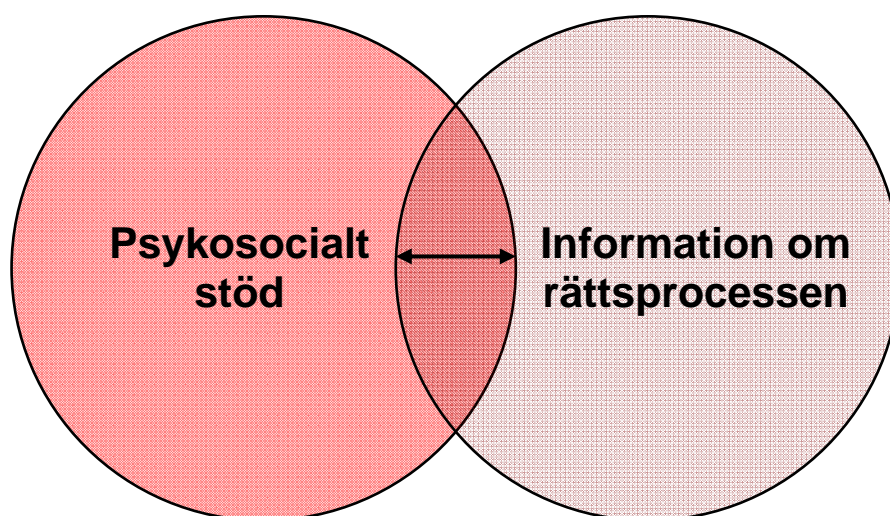

Bild 20: Illustration av samspellet mellan det psykosociala stödet och informationen om rättsprocessen.

8.3 Hur uppfattas samverkan genom RVC?

I det här avsnittet diskuteras utvärderingens andra frågeställning – hur de samverkande myndigheterna uppfattar samverkan genom RVC. Analysen baseras på det intervjumaterial som redovisats i kapitel 7, men också på resultaten från de två tidigare utvärderingarna. Samverkan belystes till viss del i gruppintervjuerna med socialsekreterare och poliser och i de chefsenkäter som gjordes i samband med det första årets utvärdering (Ekström & Berg, 2008). I utvärderingen av år två svarade personal på en enkät som bland annat berörde samverkansfrågor (Ekström, 2009).

Samverkan betyder olika saker för olika personer. Faktorer som vilken myndighet man representerar, var i organisationen man befinner sig och synen på vad RVC är till för påverkar uppfattningarna om samverkan. För en del som intervjuats handlar det om konkret samarbete i det vardagliga arbetet kring brottsoffren. För andra handlar det om samverkan på en övergripande, strukturell nivå. De svar som givits i intervjuerna i årets utvärdering färgas också av hur man ser på RVC:s roll i samverkan. Sker samverkan med RVC eller genom RVC? Bland de intervjuade finns båda ståndpunkterna representerade och för många handlar det antagligen också om en kombination.

Man kan se två dimensioner av samverkan i det empiriska materialet. Den första dimensionen handlar om det konkreta arbetet med de våldsutsatta kvinnorna. Den andra dimensionen handlar om förbättringar av arbetet, om ökad förståelse, ökad kompetens etc.

Två dimensioner av samverkan

Bild 21: De samverkande myndigheternas syn på samverkan. Aspekter kring hur samverkan sker och syftet med samverkan inom respektive dimension.

Vinsterna med samverkan inom denna första dimension handlar om att stödet till de våldsutsatta kvinnorna på olika sätt blir bättre. De får ett bättre psykosocialt stöd, de får bättre stöd om rättsprocessen och de slussas på ett bättre sätt till socialtjänsten. Det handlar om att socialtjänsten genom RVC nu når grupper som de i annat fall har svårt att nå. Dessutom handlar det om att rättsprocessen i sig blir bättre.

Samverkan inom den första dimensionen sker framförallt i det dagliga arbetet med de våldsutsatta kvinnorna. Det handlar främst om samverkan mellan socialsekreterare, RVC och poliser. Den intervjuade polischefen anser att samverkan med socialtjänsten blivit mycket bättre. Men samtidigt är polischefen tydlig med att det är samverkan med socialtjänsten i bemärkelsen RVC. Att ha motsvarande samarbete med sju olika socialkontor är inte möjligt. RVC blir med andra ord en representant för socialtjänsten för polisens del. En del av de intervjuade socialtjänstrepresentanterna beskriver motsvarande syn, fast från

andra hållet. Kontakten med polismyndigheten har inte ökat, men man uppfattar ändå att genom RVC finns en samverkan som är till gagn för de våldsutsatta kvinnorna. Bilden nedan åskådliggör detta. Givetvis är bilden något förenklad. Det sker utöver detta också ett direkt samarbete mellan enskilda poliser och socialsekreterare. Det huvudsakliga samarbetet sker dock med RVC som mellanhand och för polismyndigheten skapar det, enligt polischefen, nödvändiga förutsättningar för att samarbetet ska fungera så pass bra.

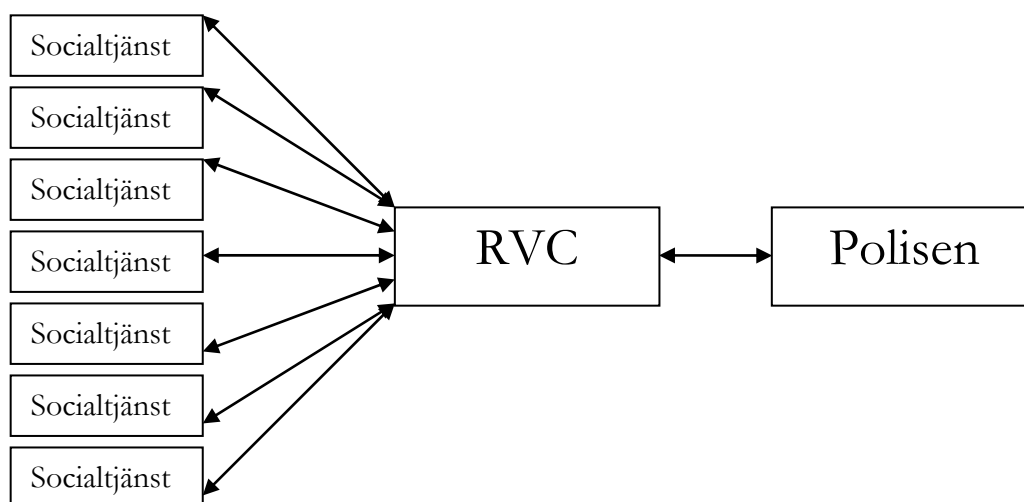

Bild 22: Illustration för att åskådliggöra hur samverkan i arbetet med de våldsutsatta kvinnorna ser ut.

Den andra dimensionen handlar framförallt om en mer övergripande nivå och där vinsterna med samverkan är av en annan typ. Samverkan sätter fokus på arbetet med våldsutsatta kvinnor, det ökar förståelsen för varandras arbete, det ökar kompetensen om målgruppen och bidrar till att det sprids information om projektet för att nämna några av de exempel som nämns i intervjuerna. Bara genom att myndigheterna på chefsnivå finns representerade i styr- och arbetsgruppen innebär i praktiken att det sker en samverkan kring målgruppen. Även om det mesta av arbetet i styrgruppen har handlat om information från RVC om verksamheten uttrycker några av styrgruppens medlemmar andra typer av samverkansresultat. Åklagaren ser en bra möjlighet att sprida information om sin egen myndighet för att öka kunskapen hos de andra. Några beskriver att de genom styr- eller arbetsgruppen fått kontaktnät som de använt i andra sammanhang kring målgruppen eller att tankar har väckts som gjort att man gjort förändringar i den egna organisationen och i de egna arbetssätten. Samverkan inom denna andra dimension sker inte främst genom RVC som i den första dimensionen, utan inom ramen för RVC. Det handlar om gemensamma möten, utbildnings- eller informationsträffar och med RVC som kunskapsförmedlare eller pådrivare. RVC kan också tillskrivas en tydligare roll som självständig aktör i denna typ av samverkan jämfört med i den förra typen där RVC tydligare är en del av socialtjänsten. Det innebär också att samverkan inom den andra dimensionen

inte har en omedelbar koppling till just RVC som samordnare. Erfarenheterna från tidigare samverkansprojekt visar att de har en tendens att rinna ut i sanden. Inom ramen för RVC har det funnits en projektledare under tre års tid med ett uttalat ansvar att arbeta med samverkansfrågor. Det innebär att det har funnits någon som har kunnat följa upp, driva på och utveckla frågorna kontinuerligt. Som det beskrivs i intervjuerna verkar det också som att sammanhanget har en betydelse. I och med att det finns ett naturligt forum (t.ex. en styr- eller arbetsgrupp) så blir det också lättare med samverkan och det verkar som att det just ”sprids ringar på vattnet” som en av de intervjuade uttryckte det.

Utvärderingen visar tydligt att de samverkande myndigheterna är nöjda med RVC. Samarbetet beskrivs som väl fungerande och den verksamhet som RVC erbjuder de våldsutsatta kvinnorna stämmer väl överens med hur man uppfattar att behoven ser ut. RVC beskrivs också som ett lyckat projekt. Intervjuerna i årets utvärdering visar i och för sig att det finns olika uppfattningar om vad syftet med RVC är och vilka resultat/vinster man ser med projektet. Oavsett var de intervjuade har lagt tonvikten har alla dock uttryckt att de anser att projektet är lyckat. Det finns många möjliga förklaringar till varför RVC har varit lyckat. Tre förklaringar har utkristalliserats under utvärderingens gång:

- implementeringen har fungerat väl redan från starten.
- personalen på RVC (socioekonomerna och projektledaren) uppfattas som kompetenta och lätta att samarbeta med.
- det har skett positiva förändringar i de samverkande myndigheterna parallellt med projektet RVC.

Implementeringen av RVC har från början gått smidigt. Initialt var det vissa frågetecken kring arbetsfördelning, men successivt så har man hittat gemensamma lösningar. Mycket tid och energi har lagts på att informera de samverkande myndigheternas personal om verksamheten på RVC. En hel del informationsarbete har också skett gentemot myndigheter och organisationer utanför den konkreta samverkansgruppen. Arbetet i referensgruppen är ett exempel på detta. Det faktum att man har haft en projektledartjänst som har kunnat arbeta med den här typen av frågor har sannolikt haft stor inverkan.

I såväl enkäter som intervjuer påtalas att projektledaren och de anställda socioekonomerna är väldigt lätta att samarbeta med. De får höga omdömen vad gäller kompetens och samarbetsförmåga. Många beskriver att de känner tillit till RVC och att de känner sig trygga när de hänvisar våldsutsatta dit.

Den tredje faktorn är att RVC ligger rätt i tiden och att positiva förändringar har skett – oavsett RVC – i de samverkande myndigheterna. Inom socialtjänsten har våldsutsatta kvinnor allt mer uppmärksamats de senaste åren. Skärpningen av Socialtjänstlagen 2007 som gav kommunerna ett uttalat ansvar för att ge stöd till våldsutsatta kvinnor är ett exempel. Det senaste exemplet är Socialstyrelsens

allmänna råd som kom ut i slutet av 2009. Polismyndigheten i Västerort har omorganiserat sig och alla ärenden som rör våld mot kvinnor i nära relationer handläggs nu inom en och samma enhet. Dessutom har man satsat på kompetensutveckling inom hot- och riskbedömningar och dessutom skapat en särskild personsäkerhetsenhet. Västerorts åklagarkammare har gjort motsvarande omorganisation. Det har med andra ord funnits en vilja ovanifrån att lyfta arbetet med våldsutsatta kvinnor. För många socialsekreterare och poliser har RVC också varit en avlastning eftersom man suttit med ärenden man inte har haft tid eller kompetens att hantera.

I illustrationen i avsnitt 8.2 åskådliggörs RVC:s två bärande delar: det psykosociala stödet och informationen om rättsprocessen samt det mervärde som uppstår när man kombinerar dessa två. Det psykosociala stödet är socialtjänstens ansvar. Det går att diskutera hur långt det ansvaret sträcker sig och vilken kvalitet det stödet ska ha. Men ansvaret har socialtjänsten. Den andra delen – informationen om rättsprocessen – är polismyndighetens och målsägandebiträdernas ansvar (se t.ex. Brå 2008:25 och Brå 2010:1). Brå poängterar dels att det finns behov av utbildning av målsägandebiträderna om de ska klara av denna uppgift (Brå 2010:1) och dels att det behövs personer som har den renodlade uppgiften att lyssna på och stödja kvinnan under och efter rättsprocessen (Brå 2008:25). Det finns i utvärderingarna av de tre åren flera exempel på att många målsägandebiträden tydligt brister i sin uppgift att ge information om rättsprocessen. Socialtjänstens uppdrag är formulerat som att kvinnan ska få stöd att förändra sin situation och i Socialstyrelsens allmänna råd (Socialstyrelsen, SOSFS 2009:22) står att socialnämnden bör ge kvinnan hjälp i kontakt med andra myndigheter, t.ex. polisen.

8.4 Lever RVC upp till sina projekt mål?

De personer som är över 18 år och har gjort en polisanmälan vid Västerorts polismästardistrikt i Stockholms län, ska bli erbjudna kontakt med RVC.

Det finns upparbetade rutiner för hur polisen skall lämna information om RVC:s verksamhet och inhämta samtycke. RVC tar sedan kontakt med dem som vill bli kontaktade inom ett par dagar. Det har inte varit möjligt att inom utvärderingens begränsade ramar närmare följa upp om polisen faktiskt erbjuder kontakt till samtliga som gör polisanmälan. Sedan i början av 2009 kontrollerar enhetschefen på den särskilda relationsvårdsenheten hos polisen att information om RVC har givits när de får ärendena på sitt bord.

De brottsutsatta upplever att de har fått ett bra bemötande och omhändertagande under brottsutredningen.

Såväl brukarenkäten som de fyra intervjuer som gjordes med kvinnor som varit aktuella på RVC i samband med utvärderingen av det andra verksamhetsåret bekräftar att de brottsutsatta upplever att de fått ett bra bemötande och omhändertagande (Ekström, 2009).

Personalenkäterna som gjordes i samband med utvärderingen av det andra året visade att framförallt poliserna, men även socialsekreterarna i hög utsträckning anser att kvinnorna genom RVC får ett bättre psykosocialt stöd (a.a.).

Säkerställa att de brottsutsatta får information om rättsprocessen och erbjuds praktisk hjälp vid behov.

Såväl brukarenkäterna som intervjuerna med våldsutsatta kvinnor från år två ger en bild av att de brottsutsatta får både information om rättsprocessen och erbjuds praktisk hjälp. 92 procent (23 av 25) av de svarande i årets brukarenkät anser att de fått tillräckligt stöd för att delta i rättsprocessen. Enligt personalenkäterna från år två instämmer en majoritet av poliserna i påståendet att kvinnorna genom RVC får bättre kunskap om rättsprocessen. Även en stor andel av socialsekreterarna instämmer i påståendet (Ekström, 2009). Intervjuerna med de samverkande myndigheterna som gjorts i samband med årets utvärdering bekräftar också detta.

Fler personer som polisanmäler relationsvåldsbrott ska vilja och våga medverka under rättsprocessen och under eventuell rättegång.

Inom utvärderingens ramar har det inte funnits möjlighet att undersöka om antalet personer som medverkar under rättsprocessen har ökat. Polisens statistik och journalföring innehåller inte data av den typen.

I en studie som Brottsförebyggande rådet gjort framkommer att två tredjedelar av kvinnorna i studien någon gång under rättsprocessen sagt till polisen att de ville ta tillbaka sin anmälan eller inte längre ville medverka i utredningen (Brå 2008:25). I en annan studie konstaterar Brå att många kvinnor upplever att de själva måste ta ansvar för rättsprocessen och att de saknar de kunskaper som krävs för att bära det ansvaret (Brå 2010:1). Detta talar för att den typ av stöd som RVC erbjuder borde påverka brottsoffren positivt.

Såväl poliser som socialsekreterare och åklagare ger i personalenkäterna från år två en tydlig bild av att det psykosociala stödet till kvinnorna samt kunskapen om rättsprocessen har förbättrats genom RVC (Ekström, 2009). Det är faktorer som *borde* påverka brottsoffren positivt. De ger också en bild av att det egna arbetet effektiviseras och att de kan fokusera på ”rätt” eller ”andra” saker tack var RVC.

Kvinnorna som intervjuades under det andra verksamhetsåret ger olika bilder av vilken roll RVC har spelat under rättsprocessen. Två av dem säger att de sannolikt hade medverkat vid förhör och fullföljt polisanmälan även utan RVC:s stöd, även om de också kan beskriva att RVC varit ett viktigt stöd för dem. De två andra kvinnorna har haft mer stöd, både praktiskt och psykosocialt, av RVC och de beskriver också stödet som viktigt för deras ork, mod och kraft. De har fått bekräftelse i att de har gjort rätt som gjort polisanmälan, att de förtjänar någonting annat än våldet och att de har fått stöd så att de inte har behövt känna sig ensamma. De har också fått stöd i att komma vidare till fortsatt behandling och stöd (a.a.).

Personalen vid RVC ska ha en jourtelefon under vardagar på dagtid där anhöriga, brottsutsatta samt samverkanspartners kan komma i kontakt med RVC för rådgivning.

RVC har en jourtelefon som är öppen dagtid på vardagar. Det har inte framkommit någonting i utvärderingen som tyder på att RVC är svåra att nå.

Fler personer anmäler relationsvåldsbrott så att mörkertalet därmed kan minska.

I utvärderingen har statistik över antalet anmälda relationsvåldsbrott redovisats och antalet ökar i Västerort och i länet som helhet. Det går dock inte att avgöra huruvida RVC har påverkat anmälningsbenägenheten över huvudtaget eller i vilken utsträckning RVC har gjort det. Sannolikt har inte anmälningsbenägenheten påverkats av att RVC finns.

I intervjuerna med de fyra våldsutsatta kvinnorna från år två framkommer att RVC inte har spelat någon roll för deras beslut att göra en polisanmälan. Ingen av dem har vetat att RVC funnits innan polisanmälan gjordes och deras bild av samhällets stöd var i de flesta fall ganska negativ. Intervjuerna tyder på att kvinnorna inte förväntade sig att få något stöd. Faktorer som däremot påverkat deras beslut att göra polisanmälan är att de "har fått nog", att våldet börjat få synliga konsekvenser, att våldet påverkat barn negativt eller att de blivit uppmuntrade av släktingar eller vänner (a.a.).

Kan man nå ut med budskapet om att det faktiskt finns hjälp att få kanske fler skulle polisanmäla våldet. Men då behövs olika former av informations spridning. Det går inte förlita sig på att kvinnorna ska "sprida budskapet". Att vara utsatt för våld är förknippat med stora skuld- och skamkänslor. Framförallt framstår motiverande samtal – av den typ som RVC tidigare erbjöd – för våldsutsatta som överväger att göra en polisanmälan som en bra och viktig insats om man vill öka anmälningsbenägenheten.

Bevissäkeringen och brottsutredningarna gällande relationsvåldsbrott ska förbättras vilket kan leda till att antalet förundersökningsprotokoll som polismyndigheten överlämnar till åklagarmyndigheten ökar, samt att åklagarna därmed kan väcka åtal i fler ärenden.

Hälften av poliserna som besvarat enkäten år två håller helt eller delvis med om påståendet att brottsutredningarna blir bättre om RVC är inkopplade. 49 procent av poliserna uppger att de inte vet. Av de poliser som arbetar vid den särskilda relationsvåldsenheten är det hela 80 procent som helt instämmer. I utvärderingen har också framkommit att poliserna upplever att de blir avlastade och mer effektiva tack vare RVC och att de därmed kan fokusera på själva brottsutredandet istället för att använda sin tid till att trösta och stötta kvinnor eller ha kontakt med sociala myndigheter eller kvinnojourer. Kvinnor som har kontakt med RVC är bättre förberedda inför förhören enligt 70 procent av poliserna på relationsvåldsenheten (a.a.).

Antalet förundersökningsprotokoll som polisen överlämnar till Åklagarmyndigheten har ökat. De har också ökat i relation till antalet inkomna

anmälningar. Även antalet väckta åtal har ökat sedan RVC startades. Dock är det omöjligt att slå fast hur stor inverkan RVC har haft på denna utveckling. Parallellt med RVC:s tillkomst har både polisen och åklagarna organiserat sig i specialistgrupper. Det har också gjorts utbildningssatsningar och andra satsningar som påverkar arbetet.

Samverkansplanen mot relationsvåld i Västerort antas och implementeras.

Samverkansplanen antogs först i slutet av 2009 av styrgruppen. Arbeta pågår dock för att göra den mer konkret. Den samverkansplan som har antagits innehåller framförallt beskrivningar av vad de olika myndigheterna gör. Arbetet med samverkansplanen har påverkats negativt av att beslutet om projektets framtid inte har fattats slutgiltigt.

RVC:s samverkanspartners upplever att samverkan har förbättrats efter RVC:s tillkomst.

Ett längre resonemang om de samverkande myndigheternas olika syn på samverkan återfinns i kapitel 8.3 ovan. Sammanfattningsvis kan man dock konstatera att de flesta anser att samverkan har förbättrats sedan RVC:s tillkomst. Det handlar då både om samverkan på en övergripande, strukturell nivå och om samverkan på en mer konkret och vardaglig nivå i det praktiska arbetet med de våldstutsatta.

8.5 Slutdiskussion

Som utvärderingen har visat uppskattas RVC av såväl de våldstutsatta kvinnorna som de samverkande myndigheterna. De är eniga i mycket, men de betonar ibland olika delar eftersom de utgår från olika perspektiv.

Sett ur de samverkande myndigheternas perspektiv är RVC någonting mer än vad man tillsammans har kunnat erbjuda de våldstutsatta tidigare. Poliserna har försökt stötta kvinnor så gott de kunnat och säkerligen har många poliser gjort ett bra jobb. Deras huvudsakliga uppgift är dock polisiär och det är också där deras kompetens finns. Socialsekreterarna arbetar med en hel del av RVC:s besökare parallellt eftersom de sköter all myndighetsutövning. För deras del innebär RVC:s arbete att de rent rättsspecifika frågorna kan hanteras av RVC som specialiserat sig på detta område. Närheten till polis och åklagare och den dagliga kontakten med rättsväsendet gör att de besitter stor kompetens om mycket av det som de våldstutsatta behöver svar på. Majoriteten av de poliser, socialsekreterare och åklagare som medverkat i utvärderingen anser att de våldstutsatta inte kan få motsvarande stöd som RVC ger av någon annan. Det är en viktig slutsats som bekräftar bilden att RVC är någonting kvalitativt mer än vad de våldstutsatta tidigare har kunnat erbjudas. Det finns säkerligen enskilda fall där stödet även tidigare varit väldigt bra, men med den arbetsbelastning som är en realitet på socialkontoren och hos polisen handlar det mer om en tillfällighet och att man som våldstutsatt skall hamna hos ”rätt” polis eller ”rätt” socialsekreterare. Någon

som för tillfället har tid att följa med på rättegången eller som har tid att lyssna och stötta på telefon när det känns jobbigt.

RVC är ett exempel på att myndigheter faktiskt kan samverka och att det inte alls behöver vara särskilt svårt. Med en tydlig vision av vad man vill göra går det också att göra stora förändringar. Erfarenheterna från RVC visar dock att samverkan kostar tid och pengar för att det ska fungera väl.

Ur de våldsutsatta kvinnornas perspektiv består verksamheten vid RVC av akut stöd i samband med polisanmälan. Det finns ett tydligt rättsfokus i kontakten och personalens kompetens och kännedom om rättsväsendet i kombination med en stor empatisk förmåga och kunskap om våld skapar goda förutsättningar för även ett psykosocialt stöd. De som vänder sig till RVC har olika erfarenheter av våld, deras egna resurser och tillgångar varierar och därmed varierar också deras behov av stöd. Många tackar nej till stöd överhuvudtaget när polisen frågar. Andra är nöjda med ett eller ett par stödsamtal i den mest akuta fasen i samband med att polisanmälan görs. Andra är i så pass stor kris att de har svårt att klara av ens små vardagliga kontakter med myndigheter. Där fyller RVC en mycket stor roll för att avlasta kvinnorna så att de kan fokusera på det viktigaste: att överleva, ta sig igenom krisen och medverka i polisutredningen.

Det är lätt för de våldsutsatta kvinnorna att få tillgång till verksamheten vid RVC. De behöver inte ens ta kontakt själva, utan RVC tar kontakt om de bara tackar ja när polisen frågar. RVC håller också kontakten, ringer upp och frågar hur de mår. Utifrån att många befinner sig i en krissituation är denna typ av stöd viktigt. Mycket av samhällets stöd i övrigt baseras på att den utsatta själv tar initiativ, fyller i papper eller ringer på rätt telefontider. Det kan vara hinder som upplevs som oöverskridliga i den akuta situationen.

RVC fyller en viktig funktion i att motivera de våldsutsatta att medverka i rättsprocessen och som utvärderingen visar anser både kvinnorna som intervjuats, poliserna, åklagarna och socialsekreterarna att RVC bidrar till detta. De fyller också en viktig funktion i att motivera och lotsa vidare till mer långsiktigt stöd för att de våldsutsatta skall få möjlighet att bearbeta sina upplevelser. Det är viktigt för att kvinnorna inte skall utsätta sig för våldsrisker på nytt.

Referensförteckning

- Brottsförebyggande rådet, Brå (2010) *Brottsoffers kontakter med rättsväsendet*. Rapport 2010:1. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2009) *Våld mot kvinnor och män i nära relationer. Våldets karaktär och offrens erfarenheter av kontakter med rättsväsendet*. Rapport 2009:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brottsförebyggande rådet, Brå (2008) *Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relationer*. Rapport 2008:25. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Ekström, Veronica och Berg, Lena (2008) *Utvärdering av relationsvåldscentrum – första verksamhetsåret*. Stockholm: Ersta Sköndal högskola.
- Ekström, Veronica (2009) *Utvärdering av relationsvåldscentrum - andra verksamhetsåret*. Stockholm: Ersta Sköndal högskola.
- Holmberg, Carin och Stjernqvist, Ulrica (2005.) *Våldsamt lika och olika – Om våld i samkönade parrelationer*. Rapport nr 39 Centrum för Genusstudier. Stockholm: Stockholms universitet
- Lundgren, Eva m fl (2001) *Slagen dam. Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning*. Brottsoffermyndigheten och Uppsala Universitet
- Länsstyrelsen i Stockholms län (2005) *Socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och deras barn*. Rapport 2005:05. Stockholm: Länsstyrelsen i Stockholms län
- Merriam, Sharan B (1994) *Fallstudien som kvalitativ forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur
- Nilsson, Lotta (2002) *Våld mot kvinnor i nära relationer – en kartläggning*. BRÅ-rapport 2002:14
- Ohlsson, Lars (1990) *Du måste utvärdera!* I Eliasson, Rosmari m fl (red) *Den värderande blicken*. Lund: Studentlitteratur
- Prop. 2006/07:38 *Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*.
- Socialstyrelsen (2009) *Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och samt barn som bevittnat våld*. SOSFS 2009:22. Stockholm: Socialstyrelsen

SOU 2006:65 *Att ta ansvar för sina insatser - Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor*.
Stockholm: Fritzes

Sveriges kommuner och landsting (2006) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer – en kunskapsöversikt*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting

Wibeck, Victoria (2000) *Fokusgrupper*. Lund: Studentlitteratur

Elektroniska källor

SCB: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_262456.aspx.
Hämtat 2010-02-16

USK: <http://www.uskab.se/index.php/omradesvis-statistik.html>.
Hämtat 2010-02-16

Intervjuguide styrgruppen

Ett av målen som beskrivs i RVC:s projektplan är att samverkan ska bli bättre.

Anser ni att samverkan har förbättrats?

- Samverkan mellan myndigheter genom styrgruppen
- Samverkan genom RVC

Varför ska man samverka?

På vilket sätt ska samverkansplanen förändra eller påverka samverkan i praktiken?

Vilka är styrgruppens arbetsuppgifter? Kommer det att förändras om/när RVC inte är ett projekt längre?

Driver ni olika linjer eller uppfattningar i styrgruppen som inte syns i protokollen? Finns det olika viljor om hur RVC ska utvecklas?

Är RVC socialtjänst?

Är RVC ett lyckat projekt? Vilka förväntningar eller förhoppningar har ni på verksamheten?

- Ur samverkansperspektiv?
- Ur kvinnornas perspektiv?

Intervjuguide verksamhetschefen

Vilka är dina uppgifter som chef? Vad bestämmer styrgruppen?

Vad är de viktigaste vinsterna med RVC?

Finns det några brister? Vad kan utvecklas?

Varför ska man samverka?

Hur har samverkansorganisationerna valts ut?

Hur pass viktigt är Länsstyrelsens pengar för RVC? Hade det gått att starta utan?

Är RVC socialtjänst?

Intervjuguide projektledaren

Hur ser du på RVC idag jämfört med när projektet startade? Är någonting väldigt annorlunda?

Hur har ni arbetat för att bättre sortera vilka ärenden ni behöver arbeta med och vilka som kan få stöd på annat håll?

Var är syftet med samverkan? Är det RVC:s uppgift att vara ”motor” i samverkan? Vad har varit svårt?

Är RVC socialtjänst? Vilka delar är det och vilka delar tillhör någon annan? Vem?

Intervjuguide enhetschefer

Beskriv hur ni arbetar med målgruppen våldsutsatta kvinnor.

Ett av målen som beskrivs i RVC:s projektplan är att samverkan ska bli bättre. Tycker du att samverkan har förbättrats?

- Samverkan mellan myndigheter
- Samverkan genom RVC

Varför ska man samverka?

Är RVC socialtjänst? Hur ser du på ansvarsfördelningen mellan er del av socialtjänsten och RVC-delen? Gör ni eller RVC andras arbete?

På vilket sätt har er verksamhet påverkats eller förändrats sedan samarbetet inom RVC kom till?

Är RVC ett lyckat projekt? Vilka förväntningar eller förhoppningar har ni på verksamheten?

- Ur samverkansperspektiv?
- Ur kvinnornas perspektiv?

Vad behövs rent generellt för att förbättra stödet till de våldsutsatta kvinnorna?

Utvärdering av
Relationsvårdscentrum

BRUKARENKÄT 2009

Relationsvårdscentrum genomgår utvärdering av forskare på Ersta Sköndal högskola. Ansvarig forskningsassistent heter Veronica Ekström.

En del i utvärderingen är att genomföra en enkätundersökning med personer som RVC kommer i kontakt med. Svaren kommer att ge viktig kunskap om vad de som varit på RVC tycker om verksamheten och hur RVC kan förbättra sitt arbete. Din medverkan är väldigt viktig och värdefull och du svarar givetvis helt anonymt.

Alla svar kommer att sammanställas och användas av RVC för att förbättra verksamheten. Svaren kommer också att ingå i forskning som handlar om våld mot kvinnor och män i nära relationer. Uppgifter om vem som svarat på enkäten kommer inte att registreras, sparas eller publiceras.

Enkäten besvaras genom att man skriver ett kryss vid ett svarsalternativ på varje fråga. *Man kan bara välja ett svarsalternativ per fråga.* Det tar ungefär 10 minuter att besvara enkäten. Om du känner att du inte kan eller vill svara på någon av frågorna kan du hoppa över frågan och gå vidare till nästa. När du har fyllt i enkäten postar du den i det svarskuvert du har fått och lägger på brevlådan.

Har du frågor är du välkommen att kontakta forskningsassistent Veronica Ekström via e-mail: veronica.ekstrom@esh.se.

1. Är du kvinna eller man? Kvinna Man

2. Vilket år är du född? _____

3. Var är du född? Sverige Norden Europa Syd- eller latinamerika
 Afrika Asien Nordamerika
 Mellanöstern Annat: _____

4. Har du kunnat prata på ditt modersmål i kontakten med RVC?

Ja Ja, handläggaren kunde mitt språk
 Ja, med tolk Nej

5. Hur kom du i kontakt med RVC?

Via polisen Via socialtjänsten/familjerätten
 Via sjukvården Via kvinnojour
 Via kvinnofridslinjen Via brottsofferjouren
 Via vänner/bekanta Annat: _____

6. Var det en kvinna eller en man som utsatte dig för det våld du utsatts för?

Kvinna och man Kvinna Man Vet ej

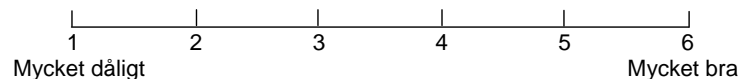
7. Anser du att våldet var hedersrelaterat, dvs utfördes av någon eller några i din närhet i syfte att upprätthålla sin eller sin släkts heder?

Ja Nej Vet ej

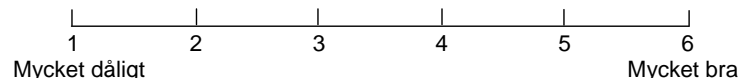
8. Hur tycker du att du har blivit bemött av polisen? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med polisen.

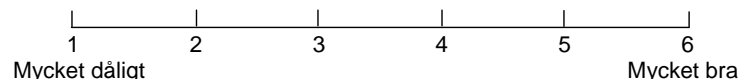
9. Hur tycker du att du har blivit bemött av socialtjänsten? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med socialtjänsten.

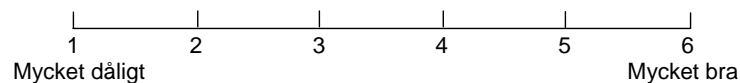
10. Hur tycker du att du har blivit bemött av åklagare? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med åklagare.

11. Hur tycker du att du har blivit bemött av ditt målsägandebitråde (advokat)? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra". Hoppa över om du inte varit i kontakt med målsägandebitråde (advokat).

12. Hur tycker du att du har blivit bemött av RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "mycket dåligt" och 6 är "Mycket bra".

13 a. Har du fått hjälp med något av följande alternativ på RVC?

Stödsamtal	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Lotsning till socialtjänsten	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med polisen	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med åklagare	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med målsägandebitråde/advokat	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakten med sjukvård	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Stöd i bostadssökande	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp till kontakt för annan behandling	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Hjälp i kontakt med kvinnojour	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej
Stöd i samband med rättegången	☐ Ja	☐ Nej	☐ Vet ej

13 b. Är det något av ovanstående som du INTE fått hjälp med men som du hade velat få hjälp med?

Stödsamtal	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Lotsning till socialtjänsten	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med polisen	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med åklagare	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med målsägandebitråde/advokat	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakten med sjukvård	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Stöd i bostadssökande	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp till kontakt för annan behandling	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Hjälp i kontakt med kvinnojour	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp
Stöd i samband med rättegången	☐ Inte behövt hjälp	☐ Velat få hjälp

13 c. Är det något annat du fått hjälp med som du vill nämna?

13 d. Är det något annat du *inte* fått hjälp med som du vill nämna?

14. Tycker du att personalen på RVC haft tillräcklig kunskap om hur det är att bli utsatt för våld för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

15. Tycker du att personalen på RVC haft tillräcklig kunskap om övriga myndigheter och stödverksamheter för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

16. Tycker du att personalen på RVC har haft tillräckligt med tid för att kunna hjälpa dig?

Ja

Nej

Vet ej

17. Anser du att RVC har gett dig det stöd du behövt för att medverka i rättsprocessen – det vill säga i kontakten med polis, åklagare och vid rättegången?

Ja

Nej

Vet ej

18. Vad har varit till *mest* hjälp för dig på RVC? Du kan bara välja ett alternativ!

Att du har fått någon att prata med

Att du har fått stöd i samband med rättegången

Att du har fått stöd i kontakt med polis och åklagare

Att du har fått stöd i kontakt med socialtjänsten

Att du har fått hjälp att hitta samtalsstöd/behandling

Annat: _____

19. På det stora hela hur nöjd är du med hjälpen på RVC? Ange en siffra på skalan där 1 är "Mycket missnöjd" och 6 är "Mycket nöjd".

Jättetack för att du tog dig tid att besvara enkäten!

Lägg den i det bifogade svarskuvertet och lägg på brevlådan så snart du kan.